

**Uusi jalostuksen tavoiteohjelma
01.01.2023 - 31.12.2027**

Saarlooswolfhond

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.vuosi]

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	7
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	10
4. RODUN NYKYTILANNE.....	11
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	11
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	21
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	21
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	21
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	22
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	24
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta	25
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	25
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	26
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	32
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	36
4.3.4 Lisääntyminen	36
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	37
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	37
4.4. Ulkomuoto	38
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	44
6.1 Jalostuksen tavoitteet	44
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	47
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet Yhdistys on pieni, joten sillä on rajalliset toimintaresurssit, mutta vastaavasti jäsenistössä on intohimoisia rodunharrastajia.	49
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	50
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	52
7. LÄHTEET	53
7.1 Kuvalliset	54
8. LIITTEET	55

1. YHTEENVETO

Tämä on saarlooswolfhondin ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma (JTO).

Jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on toimia rodun kasvattajien, harrastajien ja muiden siitä kiinnostuneiden tiedonlähteenä, sekä rodun kantaa eteenpäin vievänä oppaana, että koota yhteen saatavilla oleva oleellinen tieto rodusta, rodun taustoista ja jalostuksen suunnittelussa ja toimeenpanossa tarvittavista taustatekijöistä sekä laatia pitkän tähtäimen suunnitelma rodun jalostukseen Suomessa. Jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on myös pohtia rodun nykytilannetta erilaisista näkökulmista sekä antaa tietoa myös ulkopuolelle rodun tilasta sekä rotuyhdistyksen toiminnasta ja sen kyvystä hoitaa sille uskottua tehtävää.

Rodun tärkein voimavara on vastuulliset kasvattajat ja harrastajat, joiden tulee päivittää, hankkia, ja jakaa oikeanlaista infoa sekä faktatietoa rodusta. Oikeanlaisten kotien löytäminen on ensiarvoisen tärkeää rodun tulevaisuuden kannalta. Tiedottaminen, tutkiminen ja avoimuus ovat tärkeimpiä työkaluja rodun hyvinvoinnin ylläpitoon.

Rodun jalostuksella tarkoitetaan suunnitelluilla parituksilla ja määrätietoisella valinnalla aikaansaattua kannan tason säilyttämistä ennallaan tai sen parantamista. Jalostuspohjan pitäminen mahdollisimman laajana on yksi tärkeimpiä lähtökohtia. Korkeaa sukusiitosastetta tulee välttää. Ohjelman avulla voidaan ohjata rodun kehitystä määrätietoisesti ja vaadittavan pitkäjänteisesti. Eräs tärkeimpiä tavoitteita on saada kaikki rodun kasvattajat ja harrastajat tuntemaan saarlooswolfhondin rotumääritelmä ja rodun tilanne, tiedostamaan rotua uhkaavat terveysongelmat, sekä ymmärtämään omien jalostusvalintojensa merkitys saarlooswolfhond -kannalle. Yleisenä suosituksena voidaan sanoa, että koiran terveyttä tulisi tarkastella kokonaisuutena. Ei tule käyttää jalostukseen koiraa, jolla on useita vikoja, vaikka mikään yksittäinen vika ei olisikaan erityisen vaikea-asteinen. Ei myöskään tulisi yhdistää koiria, joilla on molemmilla lieväasteisia vikoja vaikkakin kyse olisi eri sairauksista.

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Vahvarakenteinen koira, jonka ulkonäkö (ruumiinrakenne, liikkeet ja karvapeite) muistuttaa sutta. Rakenteeltaan sopusuhtainen ja melko korkearaajainen vaikuttamatta silti hontelolta. Sukupuolileima on erittäin selvä. Säkäkorkeuttaan pitempi. Kuono ja kallo ovat yhtä pitkät. Saarlooswolfhondia ei ole jalostettu mitään erityistä käyttötarkoitusta varten. Sillä on ominaisuuksia, jotka tekevät siitä uskollisen, luotettavan kumppanin ja kotikoiran.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Eloisa ja erittäin energinen. Luonteeltaan itsetietoinen ja itsenäinen. Noudattaa ainoastaan omaa tahtoaan, ei alistu. Isännälleen äärimmäisen uskollinen ja luotettava, vieraita kohtaan pidättyväinen eikä hae kontaktia. Pidättyväisyys ja susimainen halu väistää outoja tilanteita ovat tyypillisiä rotuominaisuuksia.

Saarlooswolfhond on yhden ihmisen/perheen äärimmäisen uskollinen koira, joka kiintyy kaikkiin perheenjäseniin ja valitsee yhden, joka on sille kaikki kaikessa. Saarlooswolfhond on eloisa ja erittäin energinen, itsetietoinen ja itsenäinen koira, joka kiintyy syvästi, muttei kuitenkaan pyöri jaloissa sille riittää tieto, että olet maisemissa. Vieraiden tulisi jo saarlooswolfhondia lähestyessään ymmärtää rodun käyttäytymistä sillä epäluuloisuus ja susimainen halu paeta oudoissa tilanteissa ovat ominaisia saarlooswolfhondille ja ne tulisi myös säilyttää tyypillisinä rotuominaisuuksina. Vieraan uhkaava, tai koirasta muuten epämieluisa lähestyminen saattavat johtaa suunnattomaan haluun paeta, tämän käyttäytymisen tukahduttaminen esim. pitämällä koira tiukasti kytkettynä voi saada sen vaikuttamaan hermostuneelta. Saarlooswolfhond on hyvin herkkä paitsi ympäristölleen myös omistajansa mielialoille. Sille on sikäli helppo opettaa uusia asioita, että se on älykäs ja oppii nopeasti. Se kuitenkin

on harvemmin miellyttämisen haluinen ja tottelee usein sen mukaan, mikä on sille edullista ja mielekästä, hermostuminen saa monen itsetietoisen saarlooswolfhondin vain asettumaan vastahankaan, oikean motivointi menetelmän löytäminen onkin erityisen tärkeää. Saarlooswolfhond voi siis myös olla vaativa ja hermoja koetteleva kumppani, eikä siksi myöskään sovi ihmiselle, joka haluaa ehdottoman tottelevaisen seuralaisen, toisaalta taas uskollisempaa ja huumorintajuisempaa koiraa saa hakea.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Ei toivottujen luonteenpiirteiden omaavien yksilöiden karsiminen jalostuskäytöstä. Ei toivottuja luonteenpiirteitä ovat esimerkiksi: - Liiallinen arkuus - Heikko hermorakenne - Aggressiivisuus Tavoitteena on ylläpitää rotu terveenä, toimintakykyisenä ja psyykeltään vahvana.	- Arkoja tai vihaisia koiria ei saa käyttää jalostukseen. Lisätään erityisesti jalostukseen käytettävien koirien käyntimäärää Kennelliiton jalostustarkastuksissa, jonka käyttäytymisosoite soveltuu rodun luonteen ja käyttäytymisen arviointiin hyvin. Pyritään järjestämään rotuun liittyviä luentoja harrastajille ja kasvattajille.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Perinnöllisten sairauksien vähentäminen. Tiedon lisääminen perinnöllisten sairauksien osalta. Tiedon kerääminen rodun terveystilanteesta.	- PEVISA-ohjelma astuu voimaan. - Lisätään terveystutkimusten ja DNA-testien määrää jalostukseen käytettävillä koirilla. Kannustetaan myös "kotikoirien" tutkimista. Pyritään järjestämään rotuun liittyviä luentoja harrastajille ja kasvattajille.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pyritään säilyttämään nykytilanne. Laaditaan säännöllisesti kyselyjä kasvattajille lisääntymiskäyttäytymiseen, synnytyksiin sekä emon hoivakäyttäytymiseen liittyen. Näillä toimilla tarkkaillaan rodun tilannetta myös jatkossa.	Keisarileikkua koiraa ei tulisi käyttää uudelleen jalostukseen. Astumisongelmien ilmetessä koiraa ei tule keinosiementää. Ensimmäinen astutus tulisi aina olla luonnollinen.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Terveen alkuperäisen rodunomaisen rakenteen sekä toiminnallisen liikkeen säilyttäminen.	Jalostussuositus: näyttelystä vähintään EH tai kennelliiton jalostustarkastus kokonaisarvio EH. Pyritään järjestämään SKL jalostustarkastuksia tarvittaessa. Pyritään järjestämään rotuun liittyviä luentoja harrastajille ja kasvattajille.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pyritään laajentamaan jalostuspohjaa.	Hyödynnetään tuontispermaa sekä tuontikoiria jalostuksessa. Pyritään neuvomaan ja auttamaan tuontikoirien valinnassa.

Tuontikoirilta Suomen kennelliitto vaatii 1.1.2020 jälkeen DNA-tunnisteen rekisteröintiä varten.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Kaikki 1.1.2020 jälkeen syntyneet saarlooswolfhond pentueet tulee polveutumismäärittää Suomessa.

PEVISA:

Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla lonkkakuvauslausunto, kyynärkuvauslausunto ja LTV-lausunto sekä voimassa oleva silmätarkastuslausunto. Kuvausalaikäraja 12kk.

Lonkkakuvaustuloksen D saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa. Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 2 ja kyynärkuvaustuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen kanssa. Silmätarkastuslausunto ei saa astutushetkellä olla 24kk vanhempi.

Koiran astutusiän alaraja 18 kk.

Rotukohtainen erityisehto: ulkomaalaisilta uroksilta ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (2 pentuetta).

Ulkomaalaisen koiran käyttö jalostukseen

Ulkomaalaiselta koiralta suositellaan kuvattavaksi samat tutkimukset kuin Suomessa asuvalta koiralta, mikäli näitä ei ole saatavilla, on Suomessa jalostukseen käytettävän koiran oltava tuloksiltaan vähintään HD B/B, ED 0/0 sekä terveeksi peilattut silmät.

Mikäli suomalaisen koiran tutkimuksien tulokset ovat huonommat kuin HD B/B ja ED 0/0, tulee ulkomaalaiselta koiralta löytyä PEVISA-vaatimukset täyttävät lonkka- ja kyynärtutkimustulokset sekä terveeksi peilattut silmät.

WWW.WOLFDOGS.FI

2. RODUN TAUSTA

Saksanpaimenkoiraharrastaja Leendert Saarloos (1884-1969) aloitti rodun jalostustyön tarkoituksenaan saada rotuun parempia käyttökoiria. Ensimmäinen risteytys, josta lopulta seurasi uusi rotu, ns. "eurooppalainen susikoira" syntyi euroopansuden siperialaista kantaa olevalle susinaaras Fleurille ja saksanpaimenkoirauros Gerard van der Fransenumille (Axel von Stubersheim x Wotan's Irmhild). Takaisinristeytyksissä pentueen isään susiperimäksi jäi neljännes. Susiperimän lisääntyessä jatkossa uusi rotu kuitenkin menetti käyttöominaisuuksiaan. Eurooppalaisista susikoirista osa vaikutti soveltuvan sokeiden opaskoiriksi. Koirien synnynnäisen varovaisuuden ja vieraita seikkoja koskevan varautuneisuuden ansiosta niiden käyttö opaskoirina oli mahdollista. Leendert Saarloos pystyi sodan jälkeen laajentamaan toimintaansa. Hänen oman kennelinsä, Van de Kilstroomin, ulkopuolelle perustettiin myös kenneleitä eri puolille Hollantia. Dordrechtin perustettiin oma koulu opaskoiria varten. Koulu keräsi koko maasta lukuisia tukijoita, jotka varmistivat toimintaan tarvittavat varat. Leendert Saarloos vastasi itse koirien koulutuksesta. Monet sokeat ovat kiitollisina käyttäneet Saarloosin kennelissä kasvatettuja ja koulutettuja koiria. 1975 rotu tunnustettiin nimellä saarlooswolfhond. Saarloosin siitokseen käyttämät naarassudet saivat aina nimekseen Fleur, joten tarkkaa tietoa siitä, montako pentuetta on ensimmäisellä Gerard-susikoiran kanssa risteytetyllä naarassudella ja paljonko muilla, ei ole tiedossa. Siitostyötä ominaisuuksien vakauttamiseksi Saarloos toteutti sisarusten välisillä siitosyhdistelmillä. Ensimmäisen kerran Saarloos haki rodun tunnustamista 1942 Hollannin kennelliitolta, Raad van Beheeriltä. Rotua ei tuolloin vielä hyväksytty. 1963 Saarloos haki uudelleen rodun tunnustamista, mutta sai jälleen kielteisen päätöksen vaatiessaan rodun tunnustamisesta huolimatta itselleen kaikkien rodun koirien omistusoikeutta. Saarloos menehtyi 1969 ja monien vaiheiden jälkeen kesäkuussa 1975 kirjattiin eurooppalainen susikoira nimellä saarlooswolfhond hollantilaiseen koirarekisteriin RvB:iin. 1977 kansainvälinen Fédération Cynologique Internationale (FCI) tunnusti rodun ja 10.11.1981 rodulle tunnustettiin virallinen rotumääritelmä. Ensimmäinen rotuyhdistys perustettiin Hollannissa jo 1944 ja se kantoi nimeä Nederlandse vereniging van Wolfhondbezitters, kunnes 12.4.1975 yhdistyksen nimeksi muutettiin De Nederlandse Vereniging van Saarlooswolfhonden, NVSWH. Vuonna 2006 perustettiin Hollannissa toinen saarloos-yhdistys, AVLS (the General Association of Saarloos Wolfdog lovers), joka oli ensimmäisiä rotuyhdistyksiä Hollannissa, joka alkoi kehittämään suunnitelmallista roturisteyttämistä. AVLS on kartoittanut vuodesta 2007 saarlooswolfhond rodun populaation terveyttä. Elinvoima oli hiipumassa, geneettiset viat kuten degeneratiivinen myelopatia, dwarfism, syövät ja muut sairaudet oli yleistyneet. Sisäsiittoisuuden johdosta immuunijärjestelmässä oli heikkouksia, eikä immuunijärjestelmä pystynyt normaalisti torjumaan bakteeri- tai virusinfektioita. Sisäsiittoisuus johti myös yleiseen hedelmättömyyteen. Puheeksi asian AVLS otti Hollannin kennelliiton kanssa vuonna 2010. Keskeisimmät erot yhdistysten välillä ovat roturisteytyksien tekeminen sekä pentuvälitys.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Tšekkoslovakialainen československý vlčiak (FCI), italialainen lupo italiano ja venäläinen volkosob (Волкособ)

Eri linjat

Rotu ei ole jakautunut käyttö- tai näyttölinjoihin.

Historiallisia kuvia rodun kehityksestä

Kuva 1: Rodun kantaäiti susi Fleur.

Kuva 2: Rodun jalostuksessa käytetty toinen susi Fleur II.

Kuva 3: Rodun kantaisä saksanpaimenkoira Gerard von Transrhenum (Axel von Stubersheim x Wotan's Irmhild).

Kuva 4: Susi Fleur & saksanpaimenkoira Gerard von Transrhenum.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ensimmäinen saarlooswolfhond rekisteröitiin Suomeen vuonna 1999, Xouri Hukka de Louba-Tar. Vuosina 1999-2001 rekisteröitiin tuontikoiria yhteensä 2, joista 1 uros ja 1 narttu, koirat on tuotu Hollanista. Maaliskuussa 2002 syntyi ensimmäinen pentue. Emä Xouri Hukka de Louba-Tar, isä Wassili Wolkan de Louba-Tar ja pentueessa oli 6 pentua, 1 uros ja 5 narttua. Kaiken kaikkiaan vuosina 2002-2021 on syntynyt 62 pentuetta. Suomessa on syntynyt 304 pentua ja on rekisteröity vuosina 1999-2021 yhteensä 342 rodun edustajaa.

Kasvatustyö Suomessa on ollut pienimuotoista. Pentueita on rekisteröity nolasta kahdeksaan pentuetta vuosittain. Yhteensä kasvattajia vuosina 2002-2021 on ollut 13, joista rekisteröity kennelnimi on seitsemällä. Neljällä on ollut enemmän kuin kaksi pentuetta.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Ensimmäinen yhdistys, Suomen Saarloos Wolfhond ry, perustettiin vuonna 2004. Näihin aikoihin koiria oli Suomessa vain muutamia. Pian alkoi "kentältä" kuulua toiveita kahden samantyyppisen rodun liittämisestä yhteiseen yhdistykseen, ja näin sai alkunsa WolfDogs ry, joka toimii yhdistyksenä československý vlčiakeille sekä saarlooswolfhondeille.

WolfDogs ry on rekisteröity patentti- ja rekisterihallitukseen 15.12.2004 yhdistysrekisterinumerolla 190.654. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja ohjata rotujen (československý vlčiak & saarlooswolfhond) jalostusta, kasvatusta, maahantuontia ja käyttöä maassamme, sekä toimia aatteellisena järjestönä jäsenten kesken näiden koiraharrastuksen edistämisessä. Lisäksi tehdä valistustyötä rotujen tunnetuksi tekemiseksi, sekä edistää koiramyönteistä asennetta yleisön keskuudessa antamalla asiallista ja oikeaa tietoa rodusta. WolfDogs ry tekee rotua tunnetuksi ylläpitämällä yhdistyksen www-sivuja, järjestämällä keskustelu- ja koulutustilaisuuksia sekä jäsenistölle, että ulkomuototuomareille ja järjestämällä kursseja, leirejä ja kokeita. WolfDogs ry pyrkii tukemaan taloudellisesti jäsentensä koirien virallisia terveystuloksia. WolfDogs ry on toiminut aktiivisesti sen perustamisesta lähtien, ja järjestänyt esimerkiksi leirejä vuosittain. Yhdistyksen kotisivut löytyvät osoitteesta www.wolfdogs.fi

Wolfdogs ry:n hallituksen jäsenet keräävät ja tilastoivat tietoa rodun terveydestä, järjestävät jalostustarkastuksia sekä pyydetessä antavat jalostusneuvoja ja -suositusta rotumme kasvattajille.

Edustaessaan näin harvalukuista rotua, WolfDogs ry:n yksi haastavimmista tehtävistä on huolehtia rodun jalostuspohjan säilyttämisestä ja laajentamisesta. Tämä tuleekin vaatimaan yhdistykseltä panostusta kasvattajien yhteistyön tiivistämisen ja kouluttamisen muodossa tulevana vuosina. Yhdistyksen pyrkimyksenä on huolehtia rodunomaisen luonteen sekä ulkomuodon säilymisestä ja riittävästä geneettisestä vaihtelusta. Yhdistys pyrkii lisäämään ja parantamaan muiden maiden välistä tiedonkulkua ja yhteistyötä joka saralla.

Suomessa rotujärjestö on Suomen Seurakoirayhdistys. WolfDogs Ry toimii Suomen Seurakoirayhdistys ry:n (SSKY) alaisena saarlooswolfhondia edustavana rotuyhdistyksenä ja noudattaa sen, sekä Suomen Kennelliiton ohjeita ja sääntöjä.

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

WolfDogs ry:n jäsenmäärä vuosina 2004-2020 on vaihdellut 20-40 jäsenen välillä.

Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus. Hallitukseen kuuluu vuosikokouksessa valitut puheenjohtaja ja

kolme varsinaista, sekä yksi varajäsen. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan. Sihteeri ja rahastonhoitaja voidaan nimetä myös hallituksen ulkopuolelta. Hallitus voi tarvittaessa asettaa avukseen erityistehtävien hoitamista varten toimikuntia ja määrää niiden toimikauden. Toimikuntien jäsenten ei tarvitse olla hallituksen jäseniä.

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikunta perustettiin 2008. Asiantuntijoita konsultoidaan tarvittaessa. Jalostustoimikunta ohjaa jalostusta keräämällä tietoa roduista ja antamalla käytännön neuvontaa sitä pyydettyä. Yhdistyksen tavoitteena on, että jalostustoimikunnassa on Suomen kennelliiton jalostusneuvojan perus- sekä jatkokurssin käyneitä jäseniä. Yhdistys on kouluttanut jalostustoimikunnan jäseniä kustannuksellaan.

Jalostustoimikunta tekee yhteistyötä kasvattajien, ulkomaalaisten rotujärjestöjen ja muiden tarvittavien toimielimien kanssa.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013

Suomessa on rekisteröity vuosina 1999-2021 yhteensä 342 rodun edustajaa

Suomen kanta 2002-2021 on lähtöisin 31 uroksesta ja 46 nartusta. Näistä 18 urosta ja 14 narttua ovat Suomessa syntyneitä. Suomen saarlooswolfhond kanta perustuu tuonteihin, ja muutaman kasvattajan aktiiviseen kasvatustyöhön. Kanta voi hyvin koska jalostusyksilöitä tuodaan ulkomailta, mutta niitä tulisi käyttää nykyistä laajemmin, ettei rotua uhkaa sukusiitosasteen nousu tulevaisuudessa.

Tehdyt yhdistelmät ajalta 1999-2021 (KoiraNet 05/2022)

Uros	Narttu	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentuja	Pentueita	Pentueita	Pentuja	Pentuja	Pentueita
ALFA WAKANDA TACHUNGA	WOLFNIGHT'S DARK PRINCESS	1	1	0	0	1	1
BEN COMPANIONS OF THE WIND	ANIARA WOLF'S SPIRIT	10	1	1	7	10	1
	ALASKA WOLF'S SPIRIT	6	1	0	0	6	1
CESAR WOLFSIRIUS D'EMOZIONI BREIZH	WOLFSIRIUS LUONNOTAR	7	1	6	26	7	1
CHIWITT DU CHALET AUX LOUPS	CINECITTA WOLFSIRIUS DE DAIM PRE	5	2	1	4	5	2
CHUMANI'S KEVIN LOKI	JEYNE POOLE AR BORIN BRAZ	5	1	0	0	5	1
	LOUISE DES LOUPS DE LEENDERT	5	1	0	0	5	1
CORTO MALTESE DE DAIM PRE	CHANELLE CALISTA D'EMOZIONI BREIZH	1	1	0	0	1	1
DOUX-DOUX V.RIJNECKER HOF	INDIRE DE LOUBA-TAR	24	3	8	44	24	3
	KEN SIGEL'S CHISSEN VOODOO	5	2	3	14	5	2
	WOLFTEAM'S DANCE WITH WOLF	3	1	0	0	3	1
	WOLFTEAM'S BIG WOLFEMILE	3	1	0	0	3	1
GALAXY DE DAIM PRE	WOLFTEAM'S IO SO DA SHY SHEWOLF	8	1	0	0	8	1
	WOLFTEAM'S GOJI OCCHI GIALIWOLF	3	1	0	0	3	1
GREY-FUR-WOLFSIRIUS DE DAIM PRÉ	WOLFSIRIUS ALPHA	7	1	0	0	7	1
JAVA EN JANVIER DE LOUBA-TAR	WOLFSIRIUS LUONNOTAR	16	3	4	17	16	3
	WOLFSIRIUS JUST CALL ME ELSA	4	2	3	9	4	2
SUHKWOYUH	WOLFSIRIUS LUONNOTAR	7	1	4	19	7	1
TACHUNGA E'PANI-WOLFSIRIUS-WAKANDA	JADE WOLFSIRIUS JUARA BASTAJA	25	3	4	9	25	3
	DEA WOLFSIRIUS YOZA DI CANELUPI	3	1	1	7	3	1
WASSILI WOLKAN DE LOUBA-TAR	XOURI HUKKA DE LOUBA-TAR	6	1	2	6	6	1
WHITEFANG'S ENOOK WOLFNIGHT SHANOU OF ANGOU LOUP'S MOUNTAIN	ANTARA WOLFNIGHT WICA OF FEELING FOR NATURE	7	1	0	0	7	1
WOLFNIGHT'S SILENT WOLF	ANTARA WOLFNIGHT WICA OF FEELING FOR NATURE	8	1	0	0	8	1
WOLFSIRIUS BLACK RAVEN	WOLFMOON ARYA	9	1	0	0	9	1
	CHUMANI'S QAMORA FAMKE	3	1	0	0	3	1
WOLFSIRIUS CALL OF THE WILD	SUN GIFU DJIBOUTI	5	1	0	0	5	1
WOLFSIRIUS COLD WINTERDAY	DEA WOLFSIRIUS YOZA DI CANELUPI	3	2	5	30	3	2
WOLFSIRIUS HUNTER	JADE WOLFSIRIUS JUARA BASTAJA	7	1	4	7	7	1
WOLFSIRIUS JAGANNATHA	HIMALAYA DE DAIM PRE	6	1	0	0	6	1
WOLFSIRIUS OMEGA	WOLFSIRIUS YOKI	2	2	0	0	2	2
WOLFSIRIUS POHJANPOIKA	WOLFSIRIUS JUST CALL ME ELSA	5	1	0	0	5	1
	WOLFSIRIUS FOREVER YOURS	5	1	0	0	5	1
	TACHUNGA LASKA SPIRIT WAKANDA	2	1	2	2	2	1
WOLFSIRIUS PRINCE OF THE WOLVES	WOLFNIGHT'S DARK PRINCESS	4	1	1	8	4	1
WOLFSIRIUS PUHURINPOIKA	CHUMANI'S JOLINA CHIARA	7	1	1	9	7	1
WOLFSIRIUS ZEUS	WOLFSIRIUS JUST CALL ME ELSA	11	2	2	12	11	2
	CRYING WOLF SIRIUS AV ULVEBLIKK	1	1	0	0	1	1
WOLFTEAM'S ASK THE DUST	WOLFTEAM'S DANCING WITH MOON	2	1	0	0	2	1
WOLFTEAM'S GREY CALLED TO HOPEA	WOLFTEAM'S IO SO DA SHY SHEWOLF	6	1	2	4	6	1
	WOLFTEAM'S LUPO CHIAMATO GISMOY	5	1	6	40	5	1
	WOLFTEAM'S GOJI OCCHI GIALIWOLF	3	1	0	0	3	1
WOLFTEAM'S MASTER OF THE WIND	WOLFTEAM'S THE FABLES WITCH	2	1	0	0	2	1
WOLFTEAM'S RED BIGBAD LUPO	INDIRE DE LOUBA-TAR	6	1	2	8	6	1
WOLFTEAM'S THE LAST MOHICANS	WOLFTEAM'S IO SO DA SHY SHEWOLF	19	3	0	0	19	3
	CANENS AFRICAE NINA'S NOITA	14	2	0	0	21	3
WOLFTEAM'S ULULA YELLOWSTONE	WOLFTEAM'S SOFFIOVITALLUPI	8	2	5	18	8	2

Kuva 5: Tehdyt yhdistelmät

Suomessa on syntynyt kennelnimettäviä pentueita 8 (05/2022). Vuonna 2007 – 13 pentua, vuonna 2008 – 6 pentua, vuonna 2010 – 5 pentua, vuonna 2016 – 5 pentua, vuonna 2017 – 5 pentua, vuonna 2018 – 2 pentua ja vuonna 2021 – 2 pentua.

Saarlooswolfhondilla on paljon pentueita, joista jälkeläisiä ei ole käytetty jalostukseen. Pentuja myydään paljon ulkomaille, joten joistain pentueista ei ole yhtään koiraa suomessa.

Rodun jalostus Suomessa on alkanut Hollannin sukulinjoilla. Suomessa ensimmäisenä jalostukseen käytetyt koirat Xouri Hukka de Louba-Tar ja Wassili Wolkan de Louba-Tar polveutuivat 9 polvessa suteen Fleur II. Nykyään jalostukseen käytettyjä koiria on tuotu useista eri maista.

Taulukko 1. Vuositalasto – rekisteröinnit

Taulukko 05/2022

Vuositalasto - rekisteröinnit															
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Pennut (kotimaiset)	20	20	14	18	36	35	10	23	8	23	10	11	5	19	22
Tuonnit	1	1	1		3	4	4		2	1	1	4	3	2	2
Rekisteröinnit yht.	21	21	15	18	39	39	14	23	10	24	11	15	8	21	24
Pentueet	4	3	2	5	8	8	2	5	2	3	2	2	2	5	5
Pentuekoko	5,0	6,7	7,0	3,6	4,5	4,4	5,0	4,6	4,0	7,7	5,0	5,5	2,5	3,8	4,4
Kasvattajat	3	2	2	3	5	5	1	3	1	2	1	2	1	4	5
jalostukseen käytetyt eri urokset															
- kaikki	3	2	2	5	8	7	2	5	2	2	2	2	2	4	3
- kotimaiset	3	1	2	4	4	5	2	3				2		2	
- tuonnit		1		1	3	2		2	1	2	2		2	2	3
- ulkomaiset	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 7 kk	4 v 1 kk	5 v 7 kk	3 v 10 kk	4 v	2 v 8 kk	2 v 5 kk	6 v 5 kk	5 v	6 v 6 kk	2 v 8 kk	4 v	1 v 2 kk	4 v 1 kk	4 v 6 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut															
- kaikki	4	3	2	5	8	7	2	5	2	2	2	2	2	4	5
- kotimaiset	2	1	2	5	5	3	2	4	1	1	1		1		2
- tuonnit	2	2			3	4		1	1	1	1	2	1	4	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 1 kk	5 v 6 kk	5 v 8 kk	4 v 6 kk	3 v 8 kk	2 v 9 kk	4 v 1 kk	5 v 6 kk	4 v 11 kk	4 v 6 kk	2 v 10 kk	2 v 3 kk	1 v 4 kk	4 v 6 kk	3 v 5 kk
Isot	6	5	4	8	12	10	3	10	4	4	4	4	4	7	7
Isoädit	7	5	3	8	13	9	3	10	4	4	4	4	4	8	7
Sukusiitosprosentti	8,32%	9,62%	21,56%	20,24%	7,50%	9,99%	22,59%	7,21%	4,96%	6,93%	4,08%	6,67%	1,51%	5,86%	6,55%

Kuva 6: Vuositalasto

Rekisteröintimäärät Suomessa

07/2022 mennessä rekisteröity 349kpl.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Koiria on tuotu 0-4 kpl vuosittain. Kokonaismäärä rekisteröidyissä tuonneissa vuosina 1999-2021 on 38 kpl. Näistä jalostukseen on käytetty 13 urosta ja 18 narttua. Suomeen on tuotu useita rodun edustajia, joita ei ole rekisteröity Suomen Kennelliittoon. Kasvattajien tulee pyrkiä kasvattamaan tehollista populaatiokokoa tekemällä mahdollisimman monipuolisia jalostusvalintoja ja hyödyntämään jalostuksessa monipuolisesti sellaisia uroksia ja narttuja, joilla ei aikaisemmin ole Suomessa jälkeläisiä.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Keskimääräinen jalostuskäytön ikä on ollut uroksilla sekä nartuilla n. 3,5 v.

Uusintayhdistelmät

Uusintayhdistelmät ovat pienelle populaatiolle haitallisia, koska ne kaventavat geenipoolia entisestään. Muutamia uusintayhdistelmiä Suomessa on tehty ja yksi yhdistelmä on uusittu jopa kolme kertaa.

Tehollinen populaatiokoko

Tehollinen populaatiokoko määrittää jalostuspohjan laajuutta. Mitä pienempi tehollinen populaatio on, sitä nopeammin sen keskimääräinen sukusiitosaste kasvaa ja geenit homotsygoituvat. Tällöin populaatiosta menetetään monia geenejä, mikä kaventaa jalostuspohjaa peruuttamattomasti. Lisäksi se alentaa populaation vastustuskykyä erilaisia uhkatekijöitä, kuten perinnöllisiä sairauksia, vastaan. Olisi suotavaa käyttää mahdollisimman monia perusvaatimukset täyttäviä yksilöitä, sekä uroksia, että narttuja jalostukseen tasaisesti ja välttää käyttämästä yhtä koiraa ”liikaa”.

Eniten käytetty uros Suomessa Doux-Doux V.Rijnecker Hof: 7 pentuetta ja yhteensä 35 jälkeläistä. 11,86 % kannasta. Koiralla ei ole virallisia terveystuloksia.

Eniten käytetty narttu Suomessa Wolfteam's lo So Da Shy Shewolf: 5 pentuetta ja yhteensä 33 jälkeläistä. 11,19 % kannasta. Koiralla ei ole virallisia terveystuloksia.

Tehollinen populaatiokoko on pyrittävä pitämään mahdollisimman suurena. Yli 100 koiran tehollisessa populaatiossa sattuman aiheuttamat geenihäviöt tai toisaalta joidenkin geenien yleistyminen voidaan pitää kohtuullisella tasolla. Tämä edellyttäisi 50 eri uroksen tasapuolista käyttämistä 50 eri nartulle. Tällä hetkellä saarlooswolfhond on niin vähälukuinen ja kannaltaan suppea rotu, ettei ihannepopulaation kaltaiseen tilanteeseen ole mitään mahdollisuuksia päästä ainakaan Suomessa. Saarlooswolfhond - kasvattajien tuleekin pyrkiä kasvattamaan tehollista populaatiokokoa tekemällä mahdollisimman monipuolisia jalostusvalintoja ja hyödyntämään jalostuksessa monipuolisesti sellaisia uroksia ja narttuja, joilla ei aikaisemmin ole Suomessa jälkeläisiä.

Saarlooswolfhondin populaatio on Suomessa niin pieni, että jalostaminen pelkästään suomalaisilla koirilla ei ole mahdollista, kasvattajien on välttämätöntä etsiä mahdollisimman erisukuisia koiria Euroopan populaatiosta jalostusvalintoja tehdessään.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai, sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Rodun sukusiitosprosentit vaihtelevat kennelliiton jalostustietojärjestelmän avulla laskettuna 2002-2021 rekisteröityjen pentueiden kohdalla 0,00 - 23,79 % neljällä sukupolvella. Keskimääräinen sukusiitosprosentti vuosina 2002-2021 pentueilla on 8,13 %. Suunnitellun pentueen sukusiitosaste tulisi tarkistaa etukäteen ja on käytettävä yhdistelmiä, joiden sukusiitosaste on alle 6,25 %. On huomioitava, että sukusiitosaste Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä on laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Sukusiitoksen kehitymissuunta on kuitenkin tärkeä.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta

Taulukko 05/2022

#	Uros	Synt.v.	Pentueita	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
				Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	WOLFTEAM'S THE LAST MOHICANS	2015	5	33	15,21%	15%	0	0	6	40
2	JAVA EN JANVIER DE LOUBA-TAR	2008	4	19	8,76%	35%	8	27	5	20
3	DOUX-DOUX V.RIJNECKER HOF	2004	3	24	11,06%	26%	11	58	7	35
4	WOLFTEAM'S GREY CALLED TO HOPEA	2014	3	14	6,45%	41%	8	44	3	14
5	WOLFSIRIUS ZEUS	2011	3	12	5,53%	47%	2	12	3	12
6	WOLFSIRIUS POHJANPOIKA	2013	3	12	5,53%	53%	2	2	3	12
7	WOLFSIRIUS BLACK RAVEN	2018	2	12	5,53%	58%	0	0	2	12
8	GALAXY DE DAIM PRE	2011	2	11	5,07%	63%	0	0	2	11
9	CHUMANI'S KEVIN LOKI	2015	2	10	4,61%	68%	0	0	2	10
10	WOLFTEAM'S ULULA YELLOWSTONE	2010	2	8	3,69%	71%	5	18	2	8
11	WOLFSIRIUS OMEGA	2015	2	2	0,92%	98%	0	0	2	2
12	WOLFNIGHT'S SILENT WOLF	2014	1	8	3,69%	75%	0	0	1	8
13	GREY-FUR-WOLFSIRIUS DE DAIM PRÉ	2011	1	7	3,23%	78%	0	0	1	7
14	CESAR WOLFSIRIUS D'EMOZIONI BREIZH	2007	1	7	3,23%	82%	6	26	1	7
15	WHITEFANG'S ENOOK WOLFNIGHT SHANOU OF ANGOU LOUP'S MOUNTAIN	2017	1	7	3,23%	85%	0	0	1	7
16	SUHKWOYUH	2007	1	7	3,23%	88%	4	19	1	7
17	WOLFSIRIUS PUHURINPOIKA	2013	1	7	3,23%	91%	1	9	1	7
18	WOLFSIRIUS JAGANNATHA	2013	1	6	2,76%	94%	0	0	1	6
19	WOLFSIRIUS PRINCE OF THE WOLVES	2009	1	4	1,84%	96%	1	8	1	4
20	WOLFTEAM'S ASK THE DUST	2016	1	2	0,92%	97%	0	0	1	2

Kuva 7: Eniten käytetyt urokset

6 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua

#	Narttu	Synt.v.	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	WOLFTEAM'S IO SO DA SHY SHEWOLF	2013	5	33	15,21%	2	4	5	33
2	WOLFSIRIUS JUST CALL ME ELSA	2013	5	20	9,22%	5	21	5	20
3	WOLFSIRIUS LUONNOTAR	2007	4	29	13,36%	14	62	5	30
4	INDIRE DE LOUBA-TAR	2007	3	24	11,06%	10	52	4	30
5	ANTARA WOLFKNIGHT WICA OF FEELING FOR NATURE	2012	2	15	6,91%	0	0	2	15
6	CANENS AFRICAE NINA'S NOITA	2017	2	14	6,45%	0	0	3	21
7	WOLFTEAM'S SOFFIOVITALLUPI	2008	2	8	3,69%	5	18	2	8
8	WOLFTEAM'S GOJI OCCHI GIALIWOLF	2011	2	6	2,76%	0	0	2	6
9	WOLFKNIGHT'S DARK PRINCESS	2007	2	5	2,30%	1	8	2	5
10	WOLFSIRIUS YOKI	2016	2	2	0,92%	0	0	2	2
11	WOLFKNIGHT ARYA	2016	1	9	4,15%	0	0	1	9
12	CHUMANI'S JOLINA CHIARA	2014	1	7	3,23%	1	9	1	7
13	WOLFSIRIUS ALPHA	2015	1	7	3,23%	0	0	1	7
14	HIMALAYA DE DAIM PRE	2012	1	6	2,76%	0	0	1	6
15	JEYNE POOLE AR BORIN BRAZ	2014	1	5	2,30%	0	0	1	5
16	WOLFTEAM'S LUPO CHIAMATO GISMOY	2012	1	5	2,30%	6	40	1	5
17	LOUISE DES LOUPS DE LEENDERT	2015	1	5	2,30%	0	0	1	5
18	WOLFSIRIUS FOREVER YOURS	2010	1	5	2,30%	0	0	1	5
19	CHUMANI'S QAMORA FAMKE	2018	1	3	1,38%	0	0	1	3
20	TACHUNGA LASKA SPIRIT WAKANDA	2009	1	2	0,92%	2	2	1	2

Kuva 8: Eniten käytetyt nartut

Jalostuskoirien käyttömäärät

Uroksia sekä narttuja on käytetty jalostukseen 1-7 kertaa. Suomessa ei ole näkyvissä matadorijalostusta, ainoastaan uusintayhdistelmät on havaittava ongelma. Matadorijalostus on yhden tai muutaman yksilön (ja niiden jälkeläisten) erityisen runsas käyttö jalostuksessa.

Euroopassa rodussa on käytetty matadorijalostusta muun muassa näyttelymenestyksen perusteella. Tällä haetaan tiettyä tyyppiä ja samalla tavalla uroksia käytettiin myös toistuvasti jalostukseen rodun kehitysvaiheessa. Urosten liikakäyttö kaventaa jalostuspohjaa ja geneettistä monimuotoisuutta. Suomessa kasvattajien tulee kiinnittää huomiota tuonteihin, tuoda erisukuisia ja geneettisesti mahdollisimman monimuotoisia koiria.

WWW.WOLFDogs.FI

Seuraavissa kuvissa esiintyy rodun kehitykseen voimakkaasti vaikuttaneita koiria.

Kuva 9: Cid Liard Que Chakka Lou

Kuva 10: Skog Av Seppalaska

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Suomen jalostuspopulaatio perustuu suppeasti muutamaaan linjaan, joka on huomioitava jalostuksessa, kasvattajien tulee kiinnittää huomiota jalostukseen käytettävien koirien suvuissa ja pyrkiä käyttämään erisukuisia koiria.

Doux-Doux V.Rijnecker Hof on eniten käytetty uros Suomessa. Se on isä Wolfteam's Io So Da Shy Shewolf:lle, joka on eniten käytetyimpien narttujen listalla ensimmäisenä, sekä Wolfteam's Soffiovitallupille, joka on listalla seitsemänneksi eniten käytetyistä nartuista ja Wolfteam's Goji Occhi Gialiwolf, joka on sijalla kahdeksan eniten käytetyistä nartuista sekä Wolfteam's Lupo Chiamato Gismoy käytetyimmät nartut sijalla kuusitoista. Tämä uros on myös isoisä sekä isoisoisä Wolfteam's The Last Mohicans urokselle, joka on listalla eniten käytetty uros sijalla 1. 07/22

Wolfteam's The Last Mohicans on ensimmäisellä sijalla eniten käytetyistä uroksista. Sillä ei ole toistaiseksi jalostukseen käytettyjä jälkeläisiä. 07/22.

Java En Janvier de Louba-Tar on isä urokselle WolfSirius Zeus, joka on eniten käytetyimpien uroksien listan sijalla viisi sekä WolfSirius Omegalle, joka on eniten käytetyimpien urosten listan sijalla yksitoista. Se on myös isä WolfSirius Forever Yours:lle, joka on eniten käytetyimpien narttujen listan sijalla kahdeksantoista ja WolfSirius Alphalle, joka on eniten käytetyimpien narttujen listan sijalla kolmetoista.

Wolfteam's Io So Da Shy Shewolf on eniten jalostukseen käytetty narttu Suomessa, sen jälkeläisistä on jalostukseen käytetty kahta, joista toinen on Wolfteam's Ask The Dust, joka on eniten käytetyimpien urosten listan sijalla kaksikymmentä. 07/22.

WolfSirius Just Call Me Elsa on eniten käytettyjen narttujen listan sijalla kaksi, ja on emä WolfSirius Omegalle, joka on eniten käytetty uros listalla sijalla yksitoista sekä WolfSirius Alphalle eniten käytetyin narttu sijalla kolmetoista.

Indire De Louba-Tar on eniten käytettyjen narttujen listan sijalla neljä, ja on emä Wolfteam's Lupo Chiamato Gismoy, joka on sijalla kuusitoista eniten käytetyistä nartuista, Wolfteam's Io So Da Shy Shewolf:lle, joka on eniten käytettyjen narttujen sijalla yksi sekä Wolfteam's Goji Occhi Gialiwolf:lle, joka on eniten käytettyjen narttujen sijalla kahdeksan. Se on myös emä uroslistalla sijalla kymmenen olevalle Wolfteam's Ulula Yellowstonelle.

Rodun populaatiot muissa maissa

Saarlooswolfhond on harvalukuinen koko maailmassa. Rotua on rekisteröity koko sen historian aikana n. 7991 yksilöä. 2010-luvulla on syntynyt 3642 pentua. Suurimmat populaatiot ovat Hollannissa sekä Ranskassa.

registered dogs: **7991**

Dutch dogs: **2282 (28,56%)**

male: **4089 (51.17%)**

female: **3871 (48.44%)**

foreign dogs: **5709 (71.44%)**

5/22 swhdtb.com

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Rodun jalostuspohja Euroopassa on riittävän laaja ja sitä käytetään tehokkaasti. Suomessa kasvattajien tulee kiinnittää huomiota geenipoolin laajentamiseen.

Rodussa tehdyt roturisteytykset Hollannissa

AVLS

Ensimmäinen suunniteltu roturisteys tapahtui 2014.

Kaikin puolin terveystutkittu sekä geenitestattu ja hyvää jälkeläisnäyttöä jo jättänyt valkoinenpaimenkoira oli ensimmäinen koira, joka tuli valittua projektiin. Valkoinenpaimenkoira muistuttaa sekä rakenteeltaan että luonteeltaan saarlooswolfhondia. Tämä F1-pentue syntyi 14.8.2014, ja F2-pennut olivat jo hyvin lähellä saarlooswolfhondin ulkonäköä. Näitä on myös palkittu näyttelyissä arvosanalla erinomainen Klub Champion näyttelyssä vuonna 2018. Valkoisenpaimenkoira-projektin F3-pennut syntyivät vuonna 2019.

Moni oli varmaan ajatellut että československý vlčiak olisi ollut luonnollinen ensimmäinen valinta, mutta yhdistyksen jäsenet arvioivat että československý vlčiak:n luonne eroaa liikaa saarlooswolfhondista eikä sen takia ollut sopiva rotu käyttää.

Toisena rotuna rotuyhdistys valitsi käyttötyypin siperianhuskyn, hyvän rakenteen, fyysisien ominaisuuksien ja hyvän terveydentilan takia. Tästä yhdistelmästä syntyi valitettavasti vain yksi narttu. Tämä ainokainen on terveystutkittu ja vastasi kaikkia odotuksia, sai myös Klub champion näyttelystä arvosanan erittäin hyvä vuonna 2018. Tämä narttu synnytti myöhemmin yhdessä pentueessa 10 kpl F2-pentua.

Kolmantena rotuna ibizan podenco, luonnollinen valinta alkukantaisuuden, terveyden sekä hieman ylöspäin nousevan raviliikkeen takia. Ibizan podenco on pitkäikäinen, luonne on tasapainoinen ja itsevarma. Nämä koirat ovat ystävällisiä ja usein hieman varautuneita vieraille ihmisille. Hyvä yhteensopivuus saarlooswolfhondille. Ibizan Podenco F1-pentue syntyi vuonna 2017.

Neljänteen roturisteykseen käytettiin harmaa norjanhirvikoiraa. Hirvikoiralla on hyvä karva ja ystävällinen luonne, se on lojaali omalle laumalle ilman aggressiota. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun rotuyhdistys käytti toisesta rodusta narttua. Tämä harmaa norjanhirvikoiraa narttu synnytti 6 pentua, jotka Hollannin kennelliitto rekisteröi saarlooswolfhondiksi. Tämän yhdistelmän haaste on häntä, minkä hirvikoiraa kantaa selän päällä.

Viides koira, jota käytettiin roturisteytykseen oli ei FCI-rotukoiraksi tunnistettu northern inuit dog (inuiittikoira). Hyvin saarlooswolfhond-tyyppinen koira ilman FCI statusta. Käytetyn koiran taustoja selvitettiin ja rotuyhdistyksen jäsenet tiesivät tästä koirasta paljon, sen rauhallinen ja ystävällinen luonne teki rotuyhdistyksen ihmisiin vaikutuksen. Kun kaikki terveystutkimukset oli tehty syntyi F1-pentue, nämä 7 pentua muistuttivat yllättävän paljon saarlooswolfhondia.

Kuudennessa roturisteytyksessä käytettiin myös inuiittikoiraa, mutta uroksena oli saarlooswolfhond. Tähän pentueeseen syntyi 5 pentua.

Näiden kahden edellä mainittujen roturisteymien F4-jälkeläiset vasta saavat viralliset rekisteripaperit Hollannin kennelliitolta, rotuunotto.

Kaikki roturisteytyspennut läpikäyvät tarkan jalostustarkastuksen, varsinkin inuiittikoirien jälkeläiset, joista katsotaan yhdessä rotuspesialistien kanssa, että mikä yksilö jatkaa roturisteytysprojektissa eteenpäin.

(liite 1)

NVSWH

NVSWH:n ensimmäinen roturisteytys tapahtui 2019, jossa rotuna oli československý vlčiak. Pentueeseen syntyi ainoastaan kaksi pentua, uros ja narttu. Roturisteytysprojektin nimenä oli EEN KIJK OP HET HEDEN EEN BLIK OP DE TOEKOMST (A LOOK AT THE PRESENT A LOOK AT THE FUTURE), jonka yhdistyksen hallitus hyväksyi 21.12.2018 pidetyssä kokouksessa.

(liitteet 2 & 3)

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Tällä hetkellä Suomessa suurin jalostuspohjaa kaventava tekijä on uusintayhdistelmät, samansukuisten koirien määrän lisääminen ei paranna rodun jalostuspohjaa.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

PEVISA ohjelmassa ei ole jälkeläismäärään liittyviä ohjeita tai rajoituksia.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Eloisa ja erittäin energinen. Luonteeltaan itsetietoinen ja itsenäinen. Noudattaa ainoastaan omaa tahtoaan, ei alistu. Isännälleen äärimmäisen uskollinen ja luotettava, vieraita kohtaan pidättyväinen eikä hae kontaktia. Pidättyväisyys ja susimainen halu väistää outoja tilanteita ovat tyypillisiä rotuominaisuuksia. KÄYTTÖTARKOITUS: Ei ole jalostettu mitään erityistä käyttötarkoitusta varten. Sillä on ominaisuuksia, jotka tekevät siitä uskollisen, luotettavan kumppanin ja kotikoiran.

Hylkäävät virheet: vihaisuus tai liiallinen arkuus, selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen sekä käyttöshäiriöt ja luonneviat.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Yleisesti saarlooswolfhondin opettaminen suorittamaan tehtävät määrätietoisesti ja luotettavasti kestää vähän kauemmin, kuin perinteisten koirarotujen kanssa. Saarlooswolfhondin kanssa voi ja pitääkin harrastaa tai se järjestää tekemistä aivan varmasti itse. Saarlooswolfhond ei kuitenkaan ole niitä helpoimpia rotuja kouluttaa ja vaatiiikin ohjaajaltaan sitkeyttä ja taitoa koulutukseen. Saarlooswolfhond oppii nopeasti, mutta se on valikoiva sille tarjottujen asioiden suhteen. Se oppii asioita, joita se pitää itsensä kannalta tärkeinä. Jokainen koira on erilainen, mutta tässä rodussa yksilöerot ovat vieläkin suurempia kuin muissa roduissa. Vahva geeniperimä sudelta tuo koiraan erityispiirteitä, jotka erottuvat eri yksilöillä eri tavoin. Toiset ovat halukkaampia työskentelemään ihmisen kanssa kuin toiset. Saarlooswolfhond ei omaa vahvaa miellyttämisenhalua ohjaajaansa

kohtaan, eikä mielellään toista oppimaansa, vaan kyllästyy helposti. Koulutettaessa saarlooswolfhond ei ole kovin pitkäjänteinen ja harjoitukset onkin oltava lyhyitä.

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Saarlooswolfhondin kasvattaminen yhteiskuntakelpoiseksi voi olla haastavaa rodun erityislaatuisuuden vuoksi. Rodun yksilöiden luonteissa on melko paljon vaihtelua, ja aina saarlooswolfhond ei ole helppo koira. Johdonmukaisella, vastuuntuntoisella, aktiivisella kouluttamisella ja hyvällä hoidolla sekä ruokinnalla rotu voi soveltua perhekoiraksi. Rodussa tiedetään olevan arkoja sekä joitakin aggressiivisia yksilöitä ja muita ongelmatapauksia, joissa kyse voi olla koiran itsepäisyydestä, sitkeydestä, ylpeydestä, epävarmuudesta tai koiran saamista huonoista kokemuksista. Suuri merkitys on erityisesti kasvattajan antamalla lähtökohdilla, joten kasvattajan valinta on ensiarvoisen tärkeää koiran tulevan luonteen ja sosiaalisuuden kannalta.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Vertailu rodun luonteiden osalta muiden maiden populaatioihin on vaikeaa, luonne-eroja on jonkun verran ja yhteistä dataa ei ole saatavilla luonteista eri maista.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Opaskoira, mutta rotu ei soveltunut kyseiseen käyttötarkoitukseen ja on näin ollen aina toiminut pääosin seurakoirana.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Rotua pyrittiin kehittämään opaskoiraksi, valikoidut yksilöt toimivat hyvin sokeiden opaskoirina, ja aluksi niiden katsottiinkin olevan soveliaita tähän tehtävään. Susiperimän lisääntyessä kuitenkin alkuperäisen esi-isän Gerardin hyvät käyttöominaisuudet katosivat vähitellen, ja kävi ilmeiseksi ettei uusi rotu soveltunut sen paremmin käyttö- kuin opaskoiraksikaan.

Rodulle sopivina virikkeinä voi käyttää Mejä (MEJÄ on lyhenne metsästyskoirien jäljestämiskokeesta. Sen tarkoituksena on selvittää koiran kyky seurata haavoittuneen riistaeläimen verijälkeä), Nosework (Nosework on hajutyöskentelylaji, jossa koira etsii tiettyjä nimettyjä hajuja ja se sopii kaikille koirille ja ohjaajille) tai muut hajutyöskentelyyn liittyvät lajit tai harrastukset.

Miellyttämisen halu on rodulla tyypillisesti vähäinen, joten pitkiä tottelevaisuus osioita sisältävät harrastukset voivat olla hyvin haasteellisia kouluttaa. Mikäli koirilla ei ole mielekästä tehtävää, keksii ne helposti tekemistä itse mikä voi olla hyvin tuhoisaa kodin irtaimistolle tai muulle koiran pitopaikalle kuin myös koiralle itselleen.

Kokeet ja kilpailut

Rodulla ei ole palveluskoiraoikeuksia.

Agility eli koirien esteratakilpailu

Lajin tarkoituksena on kehittää koiran toimintakykyä ja älykkyyttä siten, että se suorittaa kilpailuradalla erilaisia esteitä. Agility on kasvattava, urheilullinen kilpailumuoto, joka parantaa koiran yhteiskuntakelpoisuutta.

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodulla ei ole Suomessa käytössä virallista jalostustarkastusta. Suomen Kennelliitolla on yleinen jalostustarkastus menettely, jota voidaan hyödyntää saarlooswolfhond jalostustarkastuksessa. Näyttelyarvosteluissa saarlooswolfhond käyttäytyminen on arvioitu rodunomaiseksi. Rodunomaisesta käytöksestä poikkeavat arvioinnit ovat harvinaisia.

Rotumme on erikoistarkkailun alla luonteen takia, vuosina 2011-2021 on 454 näyttelytulosta, näistä on vain 14 EVA ja 2 HYL tulosta.

Yhdistyksemme järjesti vuonna 2016 SKL jalostustarkastuksen kevätleirin yhteydessä roduille československý vlčiak & saarlooswolfhond. Jalostustarkastuksessa ei havaittu juurikaan luonneongelmia kuten vihaisuutta tai arkuutta. Yksi erinomaisen saanut, ei ulkomuodon jalostustarkastuksesta saanut hyväksyttyä tulosta luonteen vuoksi, mutta arvio oli kuitenkin erinomainen. Vuoden 2022 yhdistyksen kevätleirillä järjestettiin SKL jalostustarkastus, jossa ei havaittu luonneongelmia kuten vihaisuutta tai arkuutta. Jalostustarkastuksia pyritään järjestämään tarvittaessa.

Kennelliiton jalostustarkastus

Kennelliiton kehittämä jalostustarkastus on tarkoitettu rotujärjestöille työkaluksi, jolla voidaan kerätä yksityiskohtaista ja vertailukelpoista tietoa koirien ominaisuuksista. Tarkastus sisältää ulkomuoto- ja käyttäytymisosiön, jotka voidaan suorittaa samalla kertaa, erikseen tai vain toisen osa-alueen osalta. Tarkastusten järjestämisestä vastaavat rotujärjestöt ja niiden alaiset yhdistykset.

Jalostustarkastusten tavoite

Kennelliiton virallisten jalostustarkastusten tarkoituksena on kerätä jalostuksellisesti merkityksellistä tietoa koiran ulkomuodosta ja käyttäytymisestä. Yksittäisen koiran jalostustarkastus antaa tietoa koiran ominaisuuksista ja mahdollistaa myös vertailun rodun muihin koiriin, rodun keskitasoon ja rodun jalostuksen tavoiteohjelmassa (JTO) määriteltyihin jalostustavoitteisiin.

Käyttäytymisen jalostustarkastus

Käyttäytymisen jalostustarkastus keskittyy erityisesti arkipäiväisiin tilanteisiin ja asioihin kuten käsiteltävyyteen, alusta-arkuuteen ja ääniherkkyyteen. Tarkastus tarjoaa täydennystä tietoon, jota saadaan muista virallisista luonteen ja käyttäytymisen arviointimenetelmistä eli luonnetestistä ja MH-luonnekuvauksesta.

Ulkomuodon jalostustarkastus

Ulkomuodon jalostustarkastuksessa koiran rakenne arvioidaan yksityiskohtaisesti. Jalostustarkastus pohjautuu rotumääritelmään, jalostuksen tavoiteohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin sekä rotukohtaisiin ohjeisiin. Ulkomuodon jalostustarkastuksen ohjetta ollaan uusimassa.

Jalostustarkastuksen tulos on suoritettu, hylätty tai keskeytetty.

Koiranäyttelyt

Koiranäyttelyt perimmäinen tarkoitus on palvella koirien jalostus- ja kasvatustyötä. Näyttelyihin voivat osallistua puhdasrotuiset, rekisteröidyt ja tunnistusmerkityt koirat. Näyttelyssä ulkomuototuomari arvostelee koiran ja antaa sille kirjallisen arvostelun sekä laatuarvostelun. Urokset ja nartut arvostellaan erikseen. Pennut, juniorit, nuoret ja aikuiset koirat sekä muotovaliot ja veteraanit arvostellaan omilla luokillaan.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Suomessa saarlooswolfhondeja pidetään sekä sisä- että ulkokoirina. Niiden säänkestävä turkki ja muut rotuominaisuudet sallivat ulkona pidon myös talvella, kun pitopaikassa on riittävä suoja. On myös paljon koiria, jotka asuvat osan ajastaan sisällä ja oleilevat päivät ulkona niille tarkoitetuissa tiloissa. Yksin kotiin sisälle jätettynä koiran aktiivisuus voi johtaa kodin irtaimiston rikkomiseen. Koira saattaa myös pitää meteliä ulvomalla. Ulkona asuva koira voi rikkoa aitaustaan ja tuhota sille varattua suojaa. Tämä on yleistä ja saattaa tulla yllätyksenä uudelle rodunharrastajalle. Kaikki koirat ovat yksilöitä, jotkut osaavat paremmin olla yksin sisällä, toiset ei ollenkaan, vaikka on koirakaveri. Laajan ääniskaalan vuoksi saarlooswolfhond ei välttämättä ole paras rotuvalinta kaupunkioloihin.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Yhdistykselle ei ole tullut tietoon Suomessa asuvien koirien osalta lisääntymiseen liittyviä ongelmia. Nartut synnyttävät pennut luonnollisesti ja imettävät pentujaan useimmiten 6-8 viikon ikään asti. Nartuilla on vahva alkukantainen luonnonläheinen hoivavietti. Astumiset ovat luonnollisia. Tuontispermaa käytettäessä koirat luonnollisesti keinosiemennetään. Nartut saavat ensimmäisen kiimansa yleensä noin 2-3 vuoden iässä ja juoksuväli on pääsääntöisesti vuosi.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Rodulle on ominaista vahva laumavietti. Rodun alkuperäinen luonne voi tuoda haasteita koiran elämään ja yhteiskuntakelpoisuuteen. Saarlooswolfhond on usein varautunut tai välinpitämätön vieraita kohtaan. Tämä mielessä pitäen voidaan hyväksyä vieraisiin ihmisiin kohdistuva epäluuloisuus, kuitenkin ympäristöään kohtaan rodun kuuluu olla utelias. Sen sijaan, jos koira ei lainkaan uskalla mennä vieraan ihmisen luokse vaan yrittää paeta tai jopa purra, puhutaan arkuudesta ja pelosta. Huomattavan arkaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Saarlooswolfhondin sosiaalistamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota jo pentuna, koska nykypäivänä koirilta toivotaan yhteiskuntakelpoisuutta ja sosiaalisuutta.

Yleisesti ottaen rodun edustajat ovat rohkeita ja ystävällisiä, mutta epäluuloisuus vieraita ihmisiä kohtaan on hyväksyttävä ominaisuus. Aggressiivisuutta voi kuitenkin esiintyä samaa sukupuolta olevien aikuisten koirien kesken. Vieraita koiria kohtaan koirat ovat yleensä välinpitämättömiä kodin ulkopuolella. Nuori yksilö suhtautuu epävarmemmin uusiin asioihin, mutta on vastaavasti sosiaalisempi toisten koirien kanssa.

Saarlooswolfhondin tulee olla ystävällinen, hyväntahtoinen ja luottavainen tutun ihmisen seurassa. Vieraita ihmisiä kohtaan voivat olla aluksi varautuneita tai välinpitämättömiä. Vaikka koira olisi pidättyväinen, oikein kasvatettuna se antaa kuitenkin vieraan ihmisen koskea itseensä. Aggressiivisuus, hermostuneisuus ja voimakas arkuus ovat vakavia virheitä, eikä niitä tule sekoittaa pidättyväisyyteen tai alkukantaisuuteen.

Kuolinsyitylaston mukaan 2,27% ilmoitetuista koirista on lopetettu käytös- tai käyttäytymishäiriön takia. Lopetettuja koiria on yksi, jonka ikä oli 5kk.

Saarlooswolfhond on persoonallinen ja iloinen koira. Aina valmis uusiin seikkailuihin. Aktiivisuudessa voi olla huomattavia eroja yksilöiden välillä, osa aktiivisempia ja vaatii tekemistä, toiset ovat perusluonteeltaan rauhallisempia. Liikunnalla saarlooswolfhond ei väsy, virikkeistäminen väsyttää nopeammin. Saarlooswolfhond oppii rutiineihin helposti ja on tyytyväinen omistajan kanssa, perhe on sille kaikkein tärkein. Saarlooswolfhond osallistuu mielellään arjen touhuihin kotona. Se on tarkkaavainen ja tietää aina missä omistaja on.

Saarlooswolfhondit ovat hyvin ilmeikkäitä koiria ja niillä on laaja ääniskaala, jota ne käyttävät ininästä ja vinkumisesta, haukkumiseen, ulvomiseen ja kiljumiseen. Tästä huolimatta saarlooswolfhond ei ole haukuherkkä.

Pelot ja ääniherkkyys

Yhdistykselle ei ole tullut tietoon rodussa esiintyvää ääniherkkyyttä tai alusta-arkuutta. Ihmisarkuutta rodussa esiintyy jonkun verran.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Yhdistykselle ei ole tullut tietoon ikään liittyviä käytöshäiriöitä.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Rodulla ei esiinny rakenteellisia tai tyypillisiä terveydellisiä ongelmia. Kipu on todistettusti yksi tekijä, joka voi merkittävästi vaikuttaa koiran käyttäytymiseen.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat, syyt ja vähentäminen

Voimakas arkuus, pelokkuus, ääniherkkyys, alusta-arkuus tai aggressiivisuus voivat johtua koiran perintötekijöistä, joten jalostuskoirilla ei saa esiintyä näitä ominaisuuksia.

Saarlooswolfhondia harkitsevan on tärkeää miettiä koiraa hankkiessaan mitä ominaisuuksia siltä toivoo, ja mitä ominaisuuksia ei itsensä tai asuinympäristönsä vuoksi halua. Rodun erityispiirteiden takia kasvattajan ammattitaito onkin tämän rodun kohdalla erittäin tärkeää. Kasvattajan tulee huolehtia pentujen riittävästä ja aikaisesta sosiaalistamisesta, jota on hyvin tärkeä uuden omistajan jatkaa läpi pentu ja nuoruusajan. Vaaditaan myös erinomaista ihmistuntemusta valittaessa pennuille sopivaa kotia ja oikeaa perhettä, ja on myös osattava kieltäytyä, jos vähääkään epäilee uuden kodin soveltuvuutta rodulle. Itsestään selvää on, että kasvattajan ja uusien omistajien välinen yhteydenpito tulisi jatkua koko koiran eliniän. Varsinkin maaseudulla asuessaan saarlooswolfhond tarvitsee totutusta liikkumiseen muuallakin, kuin kotiympäristössä.

Useimmat ongelmat olisivat vältettävissä, jos pennunostajat sekä kasvattajat olisivat hyvin perehtyneitä rotuun.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

Yleisenä suosituksena voidaan sanoa, että koiran terveyttä tulisi tarkastella kokonaisuutena. Ei tule käyttää jalostukseen koiraa, jolla on useita vikoja, vaikka mikään yksittäinen vika ei olisikaan erityisen vaikea-asteinen. Ei myöskään tulisi yhdistää koiria, joilla on molemmilla lieväasteisia vikoja vaikkakin kyse olisi eri sairauksista. Kasvattajan tulisi myös tutustua jalostuskoiriensa sukulaisten ominaisuuksiin ennen jalostuspäätöksen tekemistä ja pyrkiä varmistumaan siitä, ettei tule yhdistäneeksi koiria, joiden suvussa on samoja vikoja tai sairauksia. Monesti huono terveystulos on omistajalle yllätys. Edes keskivaikeat viat eivät aina oireile etenkään, kun koira on vielä nuori. Virallinen terveystutkimus on edellytys koiran jalostuskäytölle, mutta koiran terveydentilan selvittämisestä on hyötyä myös kotikoiran omistajalle, sillä oikeanlainen ja ajoissa aloitettu hoito auttaa pitämään koiran toimintakykyisenä. Kennelliiton ylläpitämä PEVISA-ohjelman (Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma) tavoitteena on ennaltaehkäistä tai vähentää rodussa esiintyvien perinnöllisten vikojen ja sairauksien leviämistä. Lisäksi tavoitteena on turvata rodun geneettinen monimuotoisuus, jotta saataisiin rajoitettua haitallisten geenien leviämistä ja tuettua rodun kestävä kehitystä.

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Pevisa 1.1.2023-31.12.2027 sisältää seuraavat:

- Pentujen vanhemmista pitää olla ennen astutusta annettu lonkkakuvauslausunto, kyynärkuvauslausunto, sekä LTV-lausunto. Kuvausalaikäraja 12kk.
- Lonkkakuvaustuloksen D saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa.
- Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 2 ja kyynärkuvaustuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen kanssa.
- Pentujen molemmilla vanhemmilla tulee olla ennen astutusta voimassa oleva silmätarkastuslausunto, jotta niiden jälkeläiset rekisteröidään. Tutkittaessa koiran on oltava iältään vähintään 12 kk. Lausunto on voimassa tarkastuspäivästä alkaen 24 kk. Alle vuoden ikäiselle koiralle tehty tutkimus on voimassa korkeintaan yhden vuoden lausuntopäivästä.
- Silmätarkastuslausunto ei saa astutushetkellä olla 24kk vanhempi.
- Koiran astutusiän alaraja 18 kk.
- Rotukohtainen erityisehto: ulkomaalaisilta koirilta ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (2 pentuetta), mikäli toisella osapuolella on viralliset tulokset HD A tai B ja ED 0/0 sekä terveeksi peilatut silmät.

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi

1.1.2023

WWW.WOLFDogs.FI

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Lonkkaniveldysplasia (engl. Hip dysplasia, HD)

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika” on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinvuokkojen aikana. Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. (El Anu Lappalainen/ Kennelliiton www-sivut)

Röntgenkuvassa näkyy, miten reisiluun pää asettuu lonkkamaljaan, eli miten reisiluun pää ja lonkkamalja sopivat toisiinsa. Lausunto annetaan vasemmasta ja oikeasta lonkkanivelestä erikseen, lisäksi mainitaan, jos lonkkanivelessä esiintyy nivelrikkoa. Asteikko ylettyy A:sta E:hen: A:n lonkka on ”terve, ei muutoksia”, B ”lähes normaali”, C ”lonkkanivelessä lieviä muutoksia tai löysyyttä”, D ”lonkkanivelessä keskivaikeita muutoksia” ja E ”lonkkanivelessä vaikeita muutoksia”. A- ja B-tulokset lasketaan terveiksi. Yleisesti A- ja B-lonkkaisten koirien ennustetaan elävän ilman, että lonkat tulisivat vaivaamaan aikuisella/vanhemmalla iällä, eikä lonkkiin synny helposti nivelrikkoa. Saarlooswolfhondeilla on todettu eriasteisia lonkkanivelen kasvuhäiriöitä.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali / rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pää on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalireuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniolateraalireunan tasaantuminen, reisiluun pää epämutoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.

Kuva 11. Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko. ELT Anu Lappalainen

Lonkkaniveldysplasiataulukko Suomessa tutkituista koirista syntymävuoden mukaan 5/2022.

Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
1998	1	0	1	0	0	0	1
1999	0	0	0	0	0	0	0
2000	1	0	0	0	0	0	0
2001	0	0	0	0	0	0	0
2002	8	1	0	0	0	0	1
2003	3	0	0	0	0	0	0
2004	2	0	1	0	0	0	1
2005	23	1	0	0	0	0	1
2006	8	0	0	1	0	0	1
2007	33	4	1	0	0	0	5
2008	12	1	1	0	0	0	2
2009	7	0	0	0	0	0	0
2010	22	0	1	0	0	0	1
2011	16	0	0	0	0	0	0
2012	11	1	0	1	1	0	3
2013	22	1	0	0	1	0	2
2014	17	3	0	1	0	0	4
2015	16	2	1	0	0	0	3
2016	32	2	1	0	3	0	6
2017	41	4	1	1	0	0	6
2018	18	0	2	0	0	0	2
2019	7	0	0	1	0	0	1
2020	24	1	0	1	0	0	2
2021	17	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	341	21	10	6	5	0	42

Kuva 12: Lonkkadysplasiataulukko

hip dysplasia	number of dogs		elbow dysplasia	number of dogs
free	4		free	416
A	1025		1	23
A1	106		2	2
A2	15		3	2
B	245			
B1	14			
B2	7			
C	35			
C1	3			
C2	1			
D	19			
E	1			
affected	1			

Kuva 13: Maailmanlaajuinen saarlooswolfhondien lonkka ja kyynärniveldysplasia taulukko 09/2021

Kyynärnivelenkasvuhäiriö (engl. elbowdysplasia, ED)

On yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytymisen mekanismit ovat epäselvät. Periytyminen on kvantitatiivista, eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Yksi näistä geeneistä saattaa olla ns. Suuri vaikuttainen geeni. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelenkasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Toisin sanoen optimaalisella ruokinnalla voidaan mahdollisesti estää kasvuhäiriön kehittyminen yksilöllä, jolla on siihen perinnöllinen taipumus.
(ELL Anu Lappalainen/Kennelliiton www-sivut)

Lausunto annetaan vasemmasta ja oikeasta kyynärnivelestä erikseen. Asteikko ylettyy nollasta kolmoseen: 0"terve, ei muutoksia", 1"lieväasteinen muutos", 2"kohtalainen muutos", 3"voimakas muutos". Eturaajojen nivelten kehityshäiriöt aiheuttavat helposti koiralle oireita, sillä koira kantaa painostaan noin kaksi kolmasosaa eturaajojensa päällä jo ykkösen kyynärpäät saattavat oireilla nivelrikkomuutoksien vuoksi.

Saarlooswolfhond rodussa kyynärnivelen kasvuhäiriö on harvinainen.

Kyynärniveldysplasia taulukko Suomessa tutkituista koirista syntymävuoden mukaan 12/2020

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
1998	1	0	0	0	0	0
1999	0	0	0	0	0	0
2000	1	0	0	0	0	0
2001	0	0	0	0	0	0
2002	8	0	1	0	0	1
2003	3	0	0	0	0	0
2004	2	1	0	0	0	1
2005	23	1	0	0	0	1
2006	8	1	0	0	0	1
2007	33	5	0	0	0	5
2008	12	1	1	0	0	2
2009	7	0	0	0	0	0
2010	22	0	0	0	0	0
2011	16	0	0	0	0	0
2012	11	2	0	0	0	2
2013	22	2	0	0	0	2
2014	17	3	0	1	0	4
2015	16	3	0	0	0	3
2016	32	5	1	0	0	6
2017	41	2	1	0	0	3
2018	18	0	0	0	0	0
2019	7	1	0	0	0	1
2020	24	1	0	0	0	1
2021	17	0	0	0	0	0
Yhteensä	341	28	4	1	0	33

Kuva 14: Kyynärdysplasiataulukko

Välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV = lumbosacral transitional vertebra)

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismeja ei tunneta. LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Sairastuneet koirat pärjäävät kotikoirina usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV1: LTV1 eli ”jakautunut ristiluun keskiharjanne”. Tämä muutos ei nykytietämyksen valossa aiheuta koiralle oireita.

LTV2: on välimuotoisen lanne-ristinikaman symmetrinen muoto, jossa muutokset ovat vasemmalla ja oikealla puolella samanlaiset. Nikama voi muistuttaa enemmän lannenikamaa tai ristinikamaa. Ristiluun runko-osa on usein epänormaalisti luutunut ja röntgenkuvassa näkyy ristiluun 1. ja 2. nikamarungon välissä rako

LTV3: on välimuotoisen lanne-ristinikaman epäsymmetrinen muoto, jossa oikea ja vasen puoli ovat erilaiset: toinen puoli muistuttaa enemmän lannenikamaa ja toinen ristinikamaa. Ristiluun runko-osa on usein epänormaalisti luutunut ja röntgenkuvassa näkyy ristiluun 1. ja 2. nikamarungon välissä rako.

LTV4: on välimuotoisen lanne-ristinikaman rakenteellisesti vakavin muoto, jossa ristiluun 1. nikama (S1) on muodoltaan lannenikama (L8, lumbarisaatio), tai 7. lannenikama (L7) on muodoltaan ristinikama (L6, sakralisaatio)

LTV2–LTV4: Muutokset voivat altistaa lanne-ristiluualueen rappeutumissairauksille, jotka saattavat aiheuttaa oireilua (ns. cauda equina-oireyhtymä). Rotukohtaisia eroja esiintyy ja myös koiran työ/harrastuskäyttö voi vaikuttaa. Usein koirat ovat täysin oireettomia. LTV3 voi olla yhteydessä synnynnäiseen vinolantioon ja toispuoleiseen lonkkanivelen kasvuhäiriöön.

LTV:stä & lumbosakraalisten oireiden osalta on hyvin vähän tietoa saarლოსwolphond-rodussa, voi olla, että ainoat viralliset selkälausunnot ovat Suomesta. Suomessa on viimeisen viiden vuoden aikana 2018-07/2022 annettu 9 kpl virallisia LTV-lausuntoja, jossa tulos LTV0.

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa. (ELT Anu Lappalainen, Helsingin yliopisto)

Silmät

Silmäsairauksia esiintyy harvakseltaan, Suomessa todettu vain 6 kpl.

1 linssiluksaatio

1 Kaihi, laajuus lievä

1 kortikaalinen katarakta, todettu

1 Posterior polaarinen katarakta, todettu

1 Distichiasis, todettu

1 Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu

Rodussa on vain 31 virallista silmäpeilauksia Suomessa ja ei luotettavaa tietoa kokonaisuudesta.

Primaarinen linssiluksaatio on perimän aiheuttama vakava silmäsairaus, käytetään lyhennystä PLL. Sairaus aiheuttaa linssin eli mykiön ripustinsäikeiden katkeilemisen ja linssin irtoamisen. Sairaus on aina molemmissa silmissä, mutta alkaa usein oireilla ensin toisessa ja vasta joidenkin kuukausien kuluttua toisessa.

Myös silmänpaine nousee. Silmänpaineen nousu johtaa sokeutumiseen vaihtelevalla aikataululla. Aluksi nousu voi olla vähäisempää ja ulospäin oireetonta, mutta linssin irtoamisvaiheessa paine voi nousta äkisti hyvin korkeaksi ja siihen liittyy voimakasta kipua.

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditaarinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssin samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua.

Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä diabeettinen katarakta.

Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi.

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Tässä luvussa kerrotaan saarlooswolfhondeilla esiintyvistä PEVISA-ohjelman ulkopuolisista sairauksista ja vioista, joita rodulla on tavattu. Näitä sairauksia on rodulla tämänhetkisen tiedon mukaan tavattu yksittäisinä tapauksia. Kaikkien vikojen tai sairauksien tarkkaa periytyvyyttä ei vielä tunneta, mutta on tärkeää tunnistaa ja jakaa tietoa eri ongelmista, jotta niiden esiintymistä rodussa voidaan seurata.

Autoimmuunisairaudet

Autoimmuunisairaudet liittyvät yksilön puolustusmekanismeihin. Autoimmuunisairaudet ovat sairauksia, joissa elimistö hyökkää itseään vastaan. Usein sairauden laukaisee ulkopuolinen tekijä kuten stressi, mutta genetiikalla on myös osansa sairastumisalttiuteen. Joillain roduilla esiintyy enemmän autoimmuunisairauksia, joten geeniperimällä on merkitystä. Autoimmuunisairaudet käsittävät laajan skaalan eri sairauksia, pannuksesta, atopiasta, kilpirauhasen vajaatoiminnasta jopa idiopaattisiin tasapainohäiriöihin. Autoimmuunisairauksia pidetään vakavana uhkana koiranjalostuksessa. Sisäsiittoisuuden kasvaessa myös riski autoimmuunisairauksiin nousee.

DM eli degeneratiivinen myelopatia

Degeneratiivinen myelopatia on perinnöllinen etenevä selkäytimen rappeumasairaus. Se on alun perin löydetty saksanpaimenkoiralta. Tällä hetkellä sen esiintyminen on vahvistettu 24 rodulla ja oletettavasti siitä on raportoitu 9 muulta rodulta. Koska sairaudelle altistava geenimutaatio löytyy saksapaimenkoiran geeniperimästä, löytyy se myös saarlooswolfhond rodussa. Alttiuden DM:lle aiheuttaa mutaatio SOD1-geenissä. Kyseessä on sama geeni, jonka mutaatiot aiheuttavat ALS-taudin

ihmiselle. Koirilta tavattava hermorappeumasairaus on siis vastine ihmisen ALS-taudille. DM:n periytymismalli on autosomaalisesti resessiivinen.

Nykytiedon mukaan terveet ja kantajat eivät sairastu tautiin. Myöskään kaikki alttiit eivät sairastu tautiin, mutta niillä on olemassa siihen riski, jonka suuruutta ei tällä hetkellä tiedetä. Uusimpien tutkimusten mukaan mahdollisesti muut geneettiset tekijät vaikuttavat sairastumisikään sekä sairastumisprosenttiin. Eri roduilla on raportoitu suuria eroja taudin puhkeamisiässä sekä kuinka suuri osa alttiista koirista lopulta tautiin sairastuu. Tätä on jo hieman tutkittu mm. welsh corgi pembrokeilla, mutta lisää tutkimuksia useammilta roduilta yhä tarvitaan. Jos degeneratiivinen myelopatia koiralle puhkeaa, sen oireet alkavat yleensä 6–9 ikävuoden jälkeen. Tyypillisinä alkuaireina ovat takapään voimattomuus ja heikkous. Ilmaantuu takapään horjumista ja kompurointia. Oireiden etenemisnopeus vaihtelee, mutta taudinkuva on etenevä ja johtaa lopulta halvausoireisiin. Oireiden edelleen edetessä myös eturaajat voivat halvaantua ja virtsan ja ulosteenkarkailua esiintyy. Sairauteen ei ole parantavaa hoitoa, mutta siihen ei tyypillisesti liity kipuaireita. Aktiivinen liikunta on tarpeen, että hermotukseltaan heikot takaraajat pysyisivät mahdollisimman pitkään kunnossa. Saarlooswolfhond rodussa on testattu jo 10 vuotta maailmanlaajuisesti koiria DM geenivirheen kartoittamiseksi ja estämään sairaiden yksilöiden syntyminen. Virheellisen geenin perineelle (joko vain toiselta tai molemmilta vanhemmilta) koiralle valitaan tervegeeninen pari, jolloin jälkeläiset voivat korkeintaan kantaa virhegeeniä eivätkä nykytietämyksen mukaan sairastu kyseiseen sairauteen. Tarkoituksena on, että DM-geenitestejä tehdään jalostuksen valintojen avuksi, ei karsimaan jalostuskoiria. Rotu on pitkäikäinen ja voi elää jopa 13-16 vuotiaaksi, degeneratiivinen myelopatia alkaa oireilla noin 4-14 vuoden iässä, kun koira on vielä mahdollisesti hyväkuntoinen, ja pystyisi ilman tätä geneettisesti periytyvää sairautta elämään normaalia elämää monta vuotta. Geenitesti on työkalu kasvattajalle pyrkiä välttämään geneettisesti sairaiden koirien syntymistä.

Tämänhetkisen periytyvyystiedon mukaan vapaiden vanhempien jälkeläiset ovat geenimutaatiosta vapaita.

Kun kummallakaan vanhemmista ei ole tutkittavaa mutaatiota (eli ne ovat geneettisesti terveitä), ei mutaatio voi periytyä myöskään pennuille. Pennuille voidaan tallentaa tieto terveestä perimästä ilman DNA-tutkimusta, mikäli niiden vanhemmilla on tulos "terve" tutkittavasta ominaisuudesta ja pentueen polveutuminen on varmistettu. Sama koskee myös seuraavia sukupolvia. Suomen Kennelliitto.

	Terve (N/N)	Kantaja (N/DM)	Altis (DM/DM)
Terve (N/N)	kaikki terveitä	50 % terveitä 50 % kantajia	kaikki kantajia
Kantaja (N/DM)	50 % terveitä 50 % kantajia	25 % terveitä 50 % kantajia 25 % alttiita	50 % kantajia 50 % alttiita
Altis (DM/DM)	kaikki kantajia	50 % kantajia 50 % alttiita	kaikki alttiita

Kuva 15: Periytymistaulukko

Dwarfism (DW) / Kääpiökasvu

Saarlooswolfhondin kääpiökasvu (aivolisäkkeen vajaatoiminnasta johtuva kääpiökasvuisuus, jota esiintyy myös saksanpaimenkoiralla sekä československý vlčiak:lla) johtuu synnynnäisestä kasvuhormonin puutoksesta, johon on syynä aivolisäkkeen virheellinen kehitys. Kääpiökasvuisuuden periytymistapa on autosomaali resessiivinen. Kääpiökasvuisen koiran pystyy tunnistamaan aikaisessa vaiheessa, sen kasvu ei ole normaalia, karvapeite on pehmeä ja villava, pentukarva ei vaihdu aikuisen karvaan. Kun karva irtoaa iho jää paljaaksi ja tällainen koira on suojattava sään vaihteluilta.

Kääpiökasvuisen koiran elinikäennuste on lyhyt.

Dwarfismiin on geenitesti, minkä avulla voidaan sulkea pois sairaiden yksilöiden syntyminen.

Geenitesti on käytössä yleisesti.

Yhdistys suosittelee, että toinen vanhemmista on testattu vapaaksi kääpiökasvuisuusgeenistä (DW N/N).

Kuva 16: Kuva A: 8 kk kääpiökasvuinen československý vlčiak narttu. Kuva B Kääpiökasvuinen vuoden vanha saarlooswolfhond narttu.

degenerative myelopathy	number of dogs
free	2494
carrier	734
affected	85
free or carrier	1533
carrier or affected	172

dwarfism	number of dogs
free	2340
carrier	333
affected	5

Kuva 17: Maailmalla DM & DW geenitestatut listatut saarlooswolfhondit 5/22

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Kohtauksen jälkitilavaiheissa koirat ovat väsyneitä ja poissaolevia. Jälkivaihe kestää muutamista minuuteista aina kahteen päivään. Osa koirista vetäytyy omiin oloihinsa tai voi olla jopa aggressiivinen jälkivaiheen aikana. Kohtauksen jälkeen koira voi olla sekava ja väsynyt. Koiran on parasta antaa toipua kohtauksesta kaikessa rauhassa.

Ensimmäinen epilepsia-kohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 –vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia.

Diagnoosina voi olla idiopaattinen epilepsia, kun aivojen kuvantamisen tai verikokeiden perusteella ei löydetä mitään muuta sairautta ja on syytä epäillä perinnöllistä alttiutta tai sekundaarista epilepsiaa.

Lääkitys vähentää kohtausten määrää, kestoja ja voimakkuutta, ja koira voi yleensä elää normaalia elämää. Ilman lääkitystä sairaus pahenee, sillä pitkät, hallitsemattomat kohtaukset vaurioittavat aivoja ja altistavat koiran uusien kohtausten synnylle. Tällöin myös koiran persoonallisuus voi muuttua. Epilepsiaa esiintyy saarlooswolfhondilla. Epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen ja on suositeltavaa välttää sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä. Suomessa on ollut muutama epilepsia epäily.

Sydänviat

Suomessa saarlooswolfhondilla on vain yksi virallinen tutkimustulos sydänsairauksista.

Rodussa on esiintynyt muutamia äkkikuolemia, jotka voidaan liittää sydänsairauksiin, mutta todennettuja avaustuloksia koirista ei ole saatavilla. Äkillisissä kuolemantapauksissa ruumiinavaus on suositeltavaa.

Syövät

Syöpä on pahanlaatuisten kasvainten yleisnimitys. Syövälle on tunnusomaista, että se tunkeutuu kasvaessaan ympäröivään kudokseen, jolloin terve kudos tuhoutuu ja korvautuu kasvain kudoksella. Syöpä voi esiintyä kyhmymäisenä kasvaimena, vereshaavana tai solumuutoksena. Syövänetäpesäkkeitä kutsutaan metastaaseiksi ja niitä syntyy varsinkin imusolmukkeisiin, keuhkoihin, maksaan, luihin ja aivoihin. Syöpämuotoja on kaikenlaisia, ja ne ilmenevät usein vanhoilla koirilla. Luusyöpä

(osteosarkooma) ilmenee usein nuoremmalla iällä (5-7 vuotiaana) ja on todettu esiintyvän yleisemmin uroksilla.

Hammaspuutokset ja purentaviat

Saarlooswolfhondilla purenta tulee olla rotumääritelmän mukaisesti joko leikkaava tai tasapurenta. Yläpurentaa voi esiintyä kasvavalla koiralla, mutta sen tulisi normalisoitua, kun leuat ovat kasvaneet valmiiksi.

Kivesvika

Rodussa esiintyy harvakseltaan kivesvikaa. Rodussa esiintyy enemmän laskeutumattomia kiveksiä kuin niiden puuttumista kokonaan. Kivesvikainen koira ei ole jalostuskoira.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt vuosina 1998 - 2021 syntyneillä koirilla.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Immunologinen sairaus	3 vuotta 9 kuukautta	2
Kasvainsairaudet, syöpä	6 vuotta 11 kuukautta	4
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 8 kuukautta	3
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	0 vuotta 5 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	6 vuotta 10 kuukautta	2
Selkäsairaus	10 vuotta 2 kuukautta	2
Sydänsairaus	0 vuotta 6 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	2 vuotta 5 kuukautta	1
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 7 kuukautta	13
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	7 vuotta 2 kuukautta	14
Kaikki yhteensä	8 vuotta 0 kuukautta	43

Kuva 18: Kuolinsyytaulukko

Huom. Vain murto-osa omistajista on ilmoittanut koiran kuolinsyy. Kuolinsyy on usein ilmoitettu vain silloin, jos koiran kuolemaan on ollut jokin poikkeava syy. Yhdistys kannustaa koiranomistajia merkitsemään koirien kuolinsyyt ja ajankohdat.

Rotu on pitkäikäinen ja voi elää jopa 13-16 vuotiaaksi.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Taulukon 10 mukaan laskettuna rodun keskimääräinen pentuekoko on 5 pentua.

Vuositilasto - rekisteröinnit											
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pentuekoko	5,0	6,7	7,0	3,6	4,5	4,4	5,0	4,6	4,0	7,7	5,0

Kuva 19: pentuekokotaulukko

Astumisvaikeudet

Joillain uroksilla on todettu heikko libido.

Tiinehtymisvaikeudet

Ei suuremmissa määrin tiinehtymisvaikeuksia, joitain narttuja on jäänyt tyhjäksi tai luonut pennut ennen syntymää.

Synnytysongelmat

Synnytysongelmat ovat rodussa harvinaisia. Polttoheikkoutta on tavattu rodussa.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Saarlooswolfhond on erinomainen kasvattamaan pentuja, emoilla on vahvat alkukantaiset vietit ja emot hoitavat erinomaisesti pentujaan. Maidontuotanto on hyvää, pennut ovat elinvoimaisia ja terveitä, eikä epämuodostumia juurikaan esiinny. Rodun tilanne on hyvä ja kanta on elinvoimainen.

Pentukuolleisuus

Pentukuolleisuus on suhteellisen vähäistä.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Rotu on alkukantainen, vahva ja elinvoimainen. Synnyttäiset viat ja epämuodostumat ovat harvinaisia.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Rodulla ei ole liioiteltuja piirteitä, jotka altistaisivat yksilöitä sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rotu on elinvoimainen ja yleisterve. Rodulla ei ole ongelmia lisääntymisessä ja pentueet syntyvät yleensä luonnollisen astumisen kautta, keinosiemennystä ei Suomessa vielä ole tiedettävästi käytetty. Valitettavasti ei ole luotettavaa tietoa ja lopetettujen koirien todellinen määrä on suurempi kuin koiranettiin ilmoitettu määrä. Muut terveysongelmat ovat lähinnä yksittäistapauksia rodussamme, esimerkiksi autoimmuunisairaudet, syövät, sydänsairaudet, silmänsairaudet ja kääpiökasvuisuus. Kapeneva geenipohja lisää alttiuksia myös ym. sairauksien kohdalla. Tämän vuoksi jalostusvalinnoissa suositellaankin otettavan huomioon sekä sukulaisuus että suvuissa esiintyvät sairaudet.

Suomen Kennelliiton jalostusstrategian kohdan 3.2.2 mukaisesti koiraa, jolla on sellainen sairaus, jonka vuoksi se joutuu syömään erikoisruokavaliota tai säännöllistä tai toistuvaa lääkitystä, ei tule käyttää jalostukseen. Jalostukseen käytettävillä yksilöillä ei myöskään tulisi olla sen omaa hyvinvointia, terveyttä tai liikunnallista kykyä alentavia sairauksia. (lähde: Suomen Kennelliitto Yleinen Jalostusstrategia). Yhdistys tulee kartoittamaan ongelmia, joista ei ole tallennettua dataa kyselyillä, kuten luonteen, selkärangan rappeuman ja kääpiökasvuisuuden sekä yleisterveyden osalta. Yhdistys pyrkii tukemaan jäsentensä koirien terveyteen liittyviä tutkimuksia.

Ongelmien mahdollisia syitä

Puutteellinen tieto yksilöiden terveydestä esim. kuvaamattomat tai geenitestaamattomat vanhemmat. Geeniperimän lisäksi luusto-ongelmien ilmituloon voi vaikuttaa kehityksen kannalta epäsuotuisa ravinto ja ruokinta tai koiran kasvun kannalta epäedulliset pito-olosuhteet ja / tai liikunta. Joissakin yhdistelmissä sukusiitosasteet ovat korkeita.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

KÄYTTÖTARKOITUS: Saarlooswolfhondia ei ole jalostettu mitään erityistä käyttötarkoitusta varten. Sillä on ominaisuuksia, jotka tekevät siitä uskollisen, luotettavan kumppanin ja kotikoiran.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 1 lammas- ja karjakoirat (paitsi sveitsin-paimenkoirat) Alaryhmä 1 lammaskoirat. Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Leendert Saarloos (1884–1969) rakasti luontoa ja koiria. Hänen mielestään koirista oli kuitenkin tullut liian inhimillisiä, ja saksanpaimenkoirien harrastajana hän halusi jalostaa luonnolliset ominaisuudet takaisin rotuun saadakseen aikaan parempia käyttökoiria. Tätä tarkoitusta varten hän risteytti v. 1932 perinteistä preussilaista tyyppiä edustavan saksanpaimenkoirauroksen Gerard van der Fransenumin ja naarassusi Fleurin, joka puolestaan oli euroopansuden siperialaista kantaa. Risteytykset takaisin pentueen isään tuottivat kantakoiksi yksilöitä, joissa oli neljännes suden perimää, ja tätä seurannut kokeilu ja karsintavaihe synnytti uuden rodun, ”eurooppalaisen susikoiran”. Valikoidut yksilöt toimivat hyvin sokeiden opaskoirina, ja aluksi niiden katsottiinkin olevan soveliaita tähän tehtävään. Susiperimän lisääntyessä kuitenkin alkuperäisen esi-isän Gerardin hyvät käyttöominaisuudet katosivat vähitellen, ja kävi ilmeiseksi, ettei uusi rotu soveltunut sen paremmin käyttö- kuin opaskoiraksikaan. Leendert Saarloosin jalostustyön tulos, ei niinkään käyttökoira vaan ominaisuuksiltaan lähellä luontoa oleva koira, tunnustettiin omaksi rodukseen vuonna 1975 ja nimettiin saarlooswolfhondiksi kehittäjänsä mukaan.

YLEISVAIKUTELMA: Vahvarakenteinen koira, jonka ulkonäkö (ruumiinrakenne, liikkeet ja karvapeite) muistuttaa sutta. Rakenteeltaan sopusuhtainen ja melko korkearaajainen vaikuttamatta silti hontelolta. Sukupuolileima on erittäin selvä.

Ryhmä: 1 FCI:n numero: 311 Hyväksytty: FCI 29.5.2015 Kennelliitto 1.12.2015

TÄRKEITÄ MITTASUhteITA: Säkokorkeuttaan pitempi. Kuono ja kallo ovat yhtä pitkät.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Eloisa ja erittäin energinen. Luonteeltaan itsetietoinen ja itsenäinen. Noudattaa ainoastaan omaa tahtoaan, ei alistu. Isännälleen äärimmäisen uskollinen ja luotettava, vieraita kohtaan pidättyväinen eikä hae kontaktia. Pidättyväisyys ja susimainen halu väistää outoja tilanteita ovat tyyppillisiä rotuominaisuuksia.

PÄÄ: Muistuttaa suden päätä, kooltaan suhteessa runkoon. Ylhäältä ja sivulta katsottuna kiilan muotoinen. Linja kuonosta hyvin kehittyneisiin poskikaariin on rodulle tyyppillinen. Tavoiteltu susimainen ulkonäkö muodostuu tästä linjasta ja oikeanmuotoisista, oikein sijoittuneista silmistä.

Kallo: Tasainen ja leveä. Liioiteltua leveyttä tulee varoa, sillä se vaikuttaa tyyppilliseen kiilan muotoon. Niskakyhmy ja silmäkuopat eivät ole selvästi havaittavat. Kulmakaaret yhtyvät sulavasti kalloon.

Otsapenger: Otsan ja voimakkaan kuonon välissä on vähäinen otsapenger.

Kirsu: Hyvin pigmentoitunut.

Kuono: Sivulta katsoen ei liian syvä, hieman kiilamainen; ylhäältä nähtynä hieman kapeneva ja silmien alta kauniisti täyttynyt. Kuononselkä on suora. Liian järeä kuono-osa pilaa tyyppillisen susimaisen päänmuodon.

Huulet: Tiiviisti sulkeutuvat.

Leuat / hampaat: Leuat ovat hyvin kehittyneet. Yläleuka ei saa vaikuttaa kalloon nähden karkealta. Alaleuka ei ole korostunut. Vahva ja täysihampainen leikkaava purenta, joka voi myös olla hyvin tiukka.

Silmät: Väriltään keltaiset, mantelinmuotoiset, hieman vinoasentoiset; eivät ulkonevat eikä pyöreät. Tiiviit silmäluomet. Ilme on tarkkaavainen ja varautunut mutta ei pelokas. Silmät ovat rodun erityispiirre, ne korostavat toivottua susimaista vaikutelmaa ja ainoastaan vaaleat silmät antavat toivotunlaisen ilmeen. Silmien väri, muoto ja oikea sijainti ovat erittäin tärkeitä ominaisuuksia. Alkuperäinen keltainen väri tulee säilyttää, joskin vanhoilla koirilla silmät saattavat tummua. Taipumusruskeaan väriin ei ole toivottava. Silmäkuopan tulee liittyä kalloon sulavasti: liian korostuneet silmäkuopat, kulmakaaret ja otsapenger ovat virhe.

Korvat: Keskikokoiset, tanakasti pystyssä, kolmiomaiset ja kärjestään pyöristyneet. Korvan tyven ulkoreuna on silmien tasolla ja korvat ovat sisäpuolelta karvaiset. Ne ovat erittäin liikkuiset ja kuvastavat koiran mielialoja ja tunteita.

KAULA: Kuiva ja lihaksikas, liittyy hyvin sulavasti runkoon. Kaulanaluslinja kurkusta rintaan on yhtä sulava. Etenkin talvikarva voi muodostaa kauniin kauluksen. Kaulanahka on erittäin tiivis. Rauhallisessa ravissa pää ja kaula ovat lähes vaakasuorassa.

RUNKO:

Selkä: Suora ja vahva.

Lanne: Tiivis, lihaksikas, ei lyhyt eikä kapea.

Lantio: Leveä ja melko pitkä.

Rintakehä: Rintakehän sulava alalinja ulottuu korkeintaan kyynärpäiden tasolle.

Rinta ja raajojen väli vaikuttavat edestä katsottuna kohtuullisen leveiltä. Liian voimakas rintakehä ei ole toivottava, sillä se pilaa tasaiselle ravaajalle tyyppilliset, melko solakat ja hyvin susimaiset ääriviivat. Kylkiluut hyvin kaartuvat mutta ei liioitellut.

Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva on kiinteä ja hieman kohoava.

HÄNTÄ: Leveä, tuuheakarvainen, ulottuu vähintään kintereisiin. Vaikuttaa melko alas kiinnittyneeltä, mitä pieni painauma tyvessä vielä korostaa. Häntä on asennoiltaan hieman kaartuva, joko sapelinmuotoinen tai lähes suora. Koiran innostuessa tai ravatessa häntä voi nousta hieman korkeammalle.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat suorat ja lihaksikkaat. Luut ovat poikkileikkaukseltaan soikeat, eivät liian järeät. Runkoon verrattuna raajat vaikuttavat kevyehköiltä.

Lavat: Normaalipituiset.

Olkavarret: Lapojen mittaiset. Lavan ja olkavarren välinen kulmaus on normaali, ei liioiteltu.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungonmyötäiset, kuitenkin vapaasti liikkuvat. Kylkiluiden kaarevuudesta sekä lavan ja olkavarren oikeasta asennosta johtuen eturaajat ovat kohtuullisen etäällä toisistaan.

Kyynärvarret: Suorat ja yhdensuuntaiset, hyvä luusto ja lihakset.

Ranteet: Vahva rannenivel.

Välikämmenet: Hieman viistot.

Etukäpälät: Ns. jäniksenkäpälät. Lihaksikkaat. Varpaat ovat hyvin kaartuvat ja päkiät voimakkaat. Koiran seistessä etukäpälät saavat olla hieman ulospäin kääntyneet.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Lantio voi vaikuttaa todellista viistommalta alas kiinnittyneen hännän vuoksi, jota pieni painauma hännän tyvessä usein vielä korostaa. Takakulmaukset ovat tasapainossa etukulmausten kanssa. Oikein kulmautuneet polvet ja kintereet vaikuttavat hyvin paljon rodulle tyypillisiin keveisiin liikkeisiin, ja pienikin poikkeama oikeista kulmauksista estää tyypillisen liikunnan. Koiran seistessä lievä pihtikinttuisuus on sallittua.

Reidet: Normaalin pituiset ja levyiset, lihaksikkaat.

Polvet: Eivät liioitellusti kulmautuneet.

Sääret: Suunnilleen yhtä pitkät kuin reidet, lihaksikkaat.

Kintereet: Eivät liioitellusti kulmautuneet. Luut ja lihakset sallivat parhaan mahdollisen kinnernivelen ojentumisen.

Väljalat: Keskipitkät ja koiran seistessä hieman viistot.

Takakäpälät: Hyvin kehittyneet ja selvästi kaareutuneet.

LIIKKEET: Saarlooswolfhond on tyypillinen väsymätön ravaaja, joka pystyy helposti liikkumaan pitkiä matkoja omalla vauhdillaan. Suden tavoin se väsyä tuskin lainkaan normaalisti liikkeessään. Hyvin rodunomaisten kepeiden liikkeidensä johdosta se poikkeaa huomattavasti muista roduista.

Oikea liikuntatapa on erittäin riippuvainen rakenteen eri yksityiskohdista: etenkin oikein kulmautuneet raajat, vahvat rannenivelet ja hieman viistot väljalat ovat oleellisen tärkeitä oikeanlaisen joustavan, vaivattoman liikunnan kannalta. Vapaasti ravaavan saarlooswolfhondin pää ja kaula ovat lähes vaakasuorassa, ja tässä asennossa silmien sijainti ja pään kiilamaisuus ovat erityisen tunnusomaiset. Väsymättömässä, rodulle tyypillisessä ravissa askel ei ole kovin pitkä eikä työntö kovin voimakas, jotta keveäaskelinen ja taloudellinen liikuntatapa säilyy.

KARVAPEITE

Karva: Kesäkarva poikkeaa selvästi talvikarvasta. Talvella koiralla on enemmän aluskarvaa, joka yhdessä peitinkarvojen kanssa muodostaa koko rungon peittävän, tuuhean karvapeitteen ja tunnusomaisen kauluksen. Kesällä koiralla on lähinnä vain peitinkarvaa. Syksyn ja talven lämpötilan vaihteluilla voi olla suuri vaikutus aluskarvaan, sitä tulee kuitenkin aina olla

havaittavissa. On tärkeää, että vatsa, reisien sisäsivu ja kivespussi ovat karvoittuneet. Väri: Karvapeitteen värit ovat musta riistanväri vaaleasta tummasävyiseen, ns. sudenharmaa (karvan kärjet mustat) ja ruskea riistanväri vaaleasta tummansävyiseen, ns. metsänruskea (karvan kärjet ruskeat). Sudelle tyypillisesti rungon alapuoli, raajojen sisä- ja takasivut, reiden takaosa ja hännän alapuoli ovat vaaleammat, väriltään vaaleasta kermanvärisestä valkoiseen. Sudenharmailla ja vaaleilla yksilöillä kirsun, silmäluomien, huulten ja kynsien pigmentin tulisi olla mustat, metsänruskeilla maksanruskeat. Sekä sudenharmailla että metsänruskeilla yksilöillä on tummempaa karvaa raajojen ulkosivuilla, ja niillä tulisi olla myös ilmeikäs maski.

KOKO

Säkäkorkeus: Urokset 65–75 cm

Nartut 60–70 cm.

Pienet poikkeamat ylöspäin ovat sallittuja.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen sekä sen vaikutukseen koiran hyvinvointiin ja terveyteen.

- Liian pyöreät, ulkonevat silmät.
- Korostuneet silmäkuopat, jolloin kulmakaaret eivät liity sulavasti kalloon; tähän liittyy usein voimakas otsapenger ja liian pyöreät silmät.
- Liian korkealle kiinnittyneet tai teräväkärkiset korvat.
- Liian haja-asentoiset korvat.
- Runko liian syvä tai liian lyhyt.
- Kiertynyt tai selän päälle nouseva häntä.
- Liian järeä luusto
- Hailakat värit; tumma mantteli.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus.
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.
- Puutteellinen rotutyyppi
- Muu kuin rotumääritelmän sallima väritys.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Kuva 20: Rodunomainen liike.

Kuva 21: Metsänruskea uros, sudenharmaa narttu ja nuori valkoinen narttu.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Rodun yleisin harrastus on näyttelyt, näyttelytilastossa alla näyttelykäynnit vuosina 2016-2021

Näyttelytilasto						
Näyttelyt	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Yhteensä	39	29	63	77	21	71

Kuva 22: Näyttelytilasto 04/22

Näyttelytulokset vuosina 2016-2021. 04/22

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	69 tulosta	35 tulosta	7 tulosta	1 tulosta	6 tulosta	0 tulosta	118 tulosta
Nuorten luokka	36 tulosta	18 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	57 tulosta
Avoin luokka	67 tulosta	16 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	88 tulosta
Käyttöluokka	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Valioluokka	28 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	31 tulosta
Veteraaniluokka	5 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	6 tulosta
Yhteensä	205 tulosta	71 tulosta	12 tulosta	1 tulosta	10 tulosta	1 tulosta	300 tulosta

Kuva 23: Näyttelytulokset

Eniten näyttelytitteleitä saavuttanut koira Suomessa (04/22)

(c) Wolfnight's

Kuva 24: C.I.B. POHJ MVA FI MVA SE MVA NO MVA EE JMVA EEJV-13 EEV-13 HeW-13 V-13 HeW-14 SEV-14 TLNW-15 BALTV-15 EUV-15 HeW-15 V-15 PMV-15 V-17 PMV-17 ANTARA WOLFKNIGHT WICA OF FEELING FOR NATURE

Rodun koirien jalostustarkastukset

Rodun edustajia on jalostustarkastettu 8 yksilöä hyväksytysti vuonna 2016. Ulkomuotoarvostelut 4 erinomaista, 4 erittäin hyvää. Yksi erinomaisen saanut, ei ulkomuodon jalostustarkastuksesta saanut hyväksyttyä tulosta luonteen vuoksi, mutta arvio oli kuitenkin erinomainen. Kaikki 8 koiraa suorittivat hyväksytysti käyttäytymisosoituksen eikä jalostustarkastuksen kokonaisuudessa juurikaan havaittu luonteeseen liittyviä ongelmia kuten arkuutta tai vihaisuutta. Vuonna 2022 järjestettiin ulkomuodon jalostustarkastus, johon osallistui 6 yksilöä, joista 4 sai laatumainintana erinomaisen ja 2 laatumainintana erittäin hyvän.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Ulkomuotoarvostelussa tulee kiinnittää huomiota kokonaisuuteen, mittasuhteisiin ja oikeisiin yksityiskohtiin, tämä rotu on yksi lähimpänä luonnollisinta ulkomuotoa mitä on olemassa. FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 1 lammaskoirat (paitsi sveitsinpaimenkoirat) Alaryhmä 1 lammaskoirat Käyttökoetulos ei vaadita.

Rotumääritelmän mukaan Saarlooswolfhondia ei ole jalostettu mitään erityistä käyttötarkoitusta varten. Sillä on ominaisuuksia, jotka tekevät siitä uskollisen, luotettavan kumppanin ja kotikoiran. Kaikki soveltuvuutta heikentävät ominaisuudet katsotaan virheiksi. Saarlooswolfhondin nykyisessä rakenteessa ei ole kotikoiraa haittaavia ominaisuuksia.

Keskeisimmät ongelmakohtat

Saarlooswolfhond -rodussa ei ole liioiteltuja epäterveitä piirteitä eikä suoranaisia ongelmakohtia rakenteessa.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodulla ei ole aiempaa jalostuksen tavoiteohjelmaa.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

01.01.2023 - 31.12.2027

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

- Säilytetään geenipooli laajana tai kasvatetaan sitä. mm. kannustamalla tuomaan ulkomailta keskenään erisukuisia koiria.
- Nykyisestä koirakannasta käytetään jalostukseen luonteeltaan ja fyysisesti terveitä sekä rodunomaisia yksilöitä laajasti ja suunnitelmallisesti jalostusohjeita sekä -suosituksia noudattaen.
- Yhdistelmän sukusiitosasteen pitäminen alle 6.25%:ssa, laskettuna 5 sukupolvella, jotta jalostuspohja ei kaventuisi lähisukulaisten käytön vuoksi.

Käyttäytyminen ja luonne

Rodun alkuperä huomioidaan nyky-yhteiskunnan vaatimusten mukaisesti. Tavoitteena on käyttää terveystutkittuja, hermorakenteeltaan vahvoja, rodunomaisesti rohkeita ja luonteeltaan sopivia koiria jalostukseen. Millään muotoa käytökseltään arka tai aggressiivinen koira ei ole jalostuskoira.

Tavoitteena on, että sopivien jalostusyhdistelmien löydettävyyttä helpotetaan järjestämällä ja/tai kannustamalla rodun harrastajia osallistumaan käyttäytymistä tai luonnetta mittaaviin kokeisiin ja testeihin.

Rotu on koiranäyttelyissä erityistarkkailulistalla luonteiden osalta. Jalostukseen ei saa käyttää arkoja eikä ihmistä kohtaan vihaisia yksilöitä.

Koska kyseessä on fyysisesti vahva ja kooltaan iso koira, erityisesti kasvattajien tulee kiinnittää huomiota jalostukseen käytettävien koirien käyttäytymiseen ja luonteisiin.

Käyttöominaisuudet

Saarlooswolfhondia ei ole jalostettu mitään erityistä käyttötarkoitusta varten. Sillä on ominaisuuksia, jotka tekevät siitä uskollisen, luotettavan kumppanin ja kotikoiran.

Tavoite on kunnioittaa rodun alkuperää nyky-yhteiskuntaan sopeutumisen määrittämissä rajoissa. Jalostuksessa tulisi säilyttää rodun alkukantaisuus, erikoislaatuisuus, valppaus ja aktiivisuus positiivisena ominaisuutena.

Terveys ja lisääntyminen

Tavoitteena on rodun terveystilanteen säilyttäminen hyvänä ja huolehtia, että perinnölliset sairaudet saadaan kartoitettua.

Virallisten terveystutkimusten määrää pyritään lisäämään saamalla myös mahdollisimman monet ns. kotikoiran omistajat tutkituttamaan koiransa lonkkien, kyynärien, selän ja silmien osalta, sekä teettämään DM:n (Degeneratiivinen Myelopatia) geenitesti, sillä jalostuskoirien ohella myös näiden tutkiminen antaa arvokasta tietoa rodun terveystilanteesta.

Keinona on lisätä tilastointeja, joiden perusteella olisi mahdollista ehkäistä terveysongelmien yleistymistä. Yhdistys tiedottaa terveystutkimuksista kotisivullaan ja tapahtumissa.

Viralliset PEVISA terveystutkimukset sekä jalostustoimikunnan ja kasvattajien yhteistyö ovat tärkeitä avaimia terveen, pitkäikäisen niin ulkomuodollisesti kuin käyttöominaisuuksiltaan rotumääritelmää vastaavan saarlooswolfhondin jalostuksessa.

Lonkaniveldysplasia

Tiedon lisääminen lonkanivelen kasvuhäiriön yleisyydestä, sekä kasvuhäiriön oireista.

Kyynärniveldysplasia

Tiedon lisääminen kasvuhäiriön yleisyydestä sekä kasvuhäiriön oireista.

LTV-muutokset

Tiedon lisääminen ja kerääminen LTV-muutoksien yleisyydestä sekä siitä, millaisia oireita selkämuutos mahdollisesti aiheuttaa

Silmäsairaudet

Tiedon lisääminen ja kerääminen silmäsairauksien yleisyydestä sekä sairauksien oireista.

DM

Tietoisuuden lisääminen sairaudesta ja tilanteen kartoittaminen DM-geenin yleisyydestä sekä sillä tavalla tavoitteena estää sairaiden yksilöiden syntyminen.

Keino: Tavoiteohjelman avulla pyritään ennaltaehkäisemään sellaisten periytyvien vikojen tai sairauksien leviämistä rodun kantaan, jotka alentavat koiran elinkykyä tai aiheuttavat sen elämän laadun alenemisen. Terveystieteen rodussa tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota. Omistajia tulee kannustaa PEVISA-ohjelman mukaisiin tutkimuksiin sekä muihin rotuyhdistyksen suosittamiin tutkimuksiin. Kasvattajia tulee informoida rodun tilanteen kehityksestä. Rodulla esiintyvien sairauksien esiintymistä maailmanlaajuisesti tulee seurata ja mahdollisista uusista uhista on tiedotettava kasvattajia.

Yhdistys pyrkii taloudellisesti tukemaan jäsentensä virallisia kennelliitossa kirjattuja terveystutkimuksia.

Tavoitteiden toteutumista pyritään seuraamaan esimerkiksi jalostustarkastuksissa, yhdistykselle lähetettävistä Kennelliiton virallisista terveystutkimuksista, jalostustietojärjestelmästä sekä terveys ja luonne kyselyistä.

Lisääntyminen

Tavoite on säilyttää rodulla vahva libido sekä emoilla vahva hoivavietti käyttämällä järkeviä ja vahvan sukupuolivietin omaavia yksilöitä jalostukseen.

Saarlooswolfhond on alkukantainen vahva rotu eikä lisääntymisessä ole havaittuja ongelmia paria poikkeusta lukuun ottamatta, kuten polttoheikkous ja heikko libido. Astumiset tapahtuvat luonnollisesti, nartut ovat hyviä synnyttäjiä ja hyviä emiä.

Ulkomuoto

Tavoite on tarkkailla ja mahdollisuuksien mukaan parantaa seuraavia ongelmakohtia käyttämällä vain keskivertoa parempia koiria jalostukseen ja tuomalla mahdollisimman laadukkaita koiria maahan:

Yleisvaikutelmaltaan rodun kuuluu olla vahvarakenteinen, jonka ulkonäkö (ruumiinrakente, liikkeet ja karvapeite) muistuttaa sutta. Rakenteeltaan sopusuhtainen ja melko korkearaajainen vaikuttamatta silti hontelolta. Sukupuolileima on erittäin selvä.

Haasteita ovat pieni koko, heikko luusto, liiallinen kinnerahtaus, luisu lantio, pyöreät, ulkonevat tai liian tummat silmät, liian pystyasentoiset korvat, liian ohuet korvat, liian kapea etuosa, avoin- ja kiharakarva, liian kapea pää.

Keino: Pyritään järjestämään rodun erikoisnäyttelyihin mahdollisuuksien mukaan rotuun erikoistuneet tuomarit arvostelemaan rotua ja antamaan oman näkemyksensä rodun ulkomuodosta maassamme.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Pevisa 1.1.2023-31.12.2027 sisältää seuraavat:

- Pentujen vanhemmista pitää olla ennen astutusta annettu lonkkakuvauslausunto, kyynärkuvauslausunto, sekä LTV-lausunto. Kuvausalaikäraja 12kk.
- Lonkkakuvaustuloksen D saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa.
- Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 2 ja kyynärkuvaustuloksen 2 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen kanssa.
- Pentujen molemmilla vanhemmilla tulee olla ennen astutusta voimassa oleva silmätarkastuslausunto, jotta niiden jälkeläiset rekisteröidään. Tutkittaessa koiran on oltava iältään vähintään 12 kk. Lausunto on voimassa tarkastuspäivästä alkaen 24 kk. Alle vuoden ikäiselle koiralle tehty tutkimus on voimassa korkeintaan yhden vuoden lausuntopäivästä.
- Silmätarkastuslausunto ei saa astutushetkellä olla 24kk vanhempi.
- Koiran astutusiän alaraja 18 kk.
- Rotukohtainen erityisehto: ulkomaalaisilta koirilta ei vaadita PEVISA-tutkimuksia (2 pentuetta), mikäli toisella osapuolella on viralliset tulokset HD A tai B ja ED 0/0 sekä terveeksi peilatut silmät.

Suosituksset

Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla mahdollisimman terve, rakenteeltaan tasapainoinen ja rotumääritelmän mukainen, luonteeltaan rodunomainen, keskivertoa parempi yksilö. Jalostuskoirilla tulee olla näyttelystä vähintään EH tai kennelliiton jalostustarkastus kokonaisarvio EH. Jalostukseen tulisi valita yksilöitä monipuolisesti ja geenipohjaa laajentavasti.

Koira suositellaan kuvattavaksi vasta sen täytettyä 18 kk.
Nartun on hyvä olla vähintään 24 kk ennen ensimmäistä astutusta.

Jalostukseen suositellaan käytettävän vain lonkkadysplasia asteiden A–C tuloksen omaavia koiria. LTV tulokset 1-4 suositellaan yhdistämään 0 tulokseen kennelliiton suosituksen mukaan.

Suosittellaan tehtävän vain yhdistelmiä, missä vähintään toinen vanhemmista on testattu vapaaksi degeneratiivisesta myelopatiasta.

Suosittellaan, että toinen vanhemmista on testattu vapaaksi degeneratiivinen myelopatiageenistä (DM N/N).

Suosittellaan, että toinen vanhemmista on testattu vapaaksi kääpiökasvuisuusgeenistä (DW N/N).

Uusintayhdistelmiä ei suositella. Geenipohjan säilyttämiseksi ja laajentamiseksi pyritään välttämään suosituimpien urosten liikakäyttöä.

Jalostussuosituksset ulkomaiselle koiralle:

Ulkomaiselle koiralle suositellaan olevan teetetty samat terveystutkimukset, kuin suomalaiselle. Mikäli ulkomaisella koiralla ei ole tutkimustuloksia, on Suomessa jalostukseen käytettävän koiran oltava tuloksiltaan HD A tai B ja ED 0 sekä terveeksi peilattut silmät.

Mikäli suomalaisen koiran tutkimustulokset ovat huonommat, kuin HD B ja/tai ED 0, tulee ulkomaista koiraa käytettäessä yhdistelmän täyttää rodun PEVISA-vaatimukset, pois lukien LTV. (Jos koiralla on HD C ja/tai ED 1 tai 2, on ulkomaisen koiran oltava lonkka- ja kyynärkuvattu tuloksin HD A, B tai C ja ED 0 tai 1.)

Jalostuskriteereitä eivät ole:

- jalostuskäyttö vain tiettyyn ominaisuuteen vedoten (esim. terveet lonkat)
- parituskumppanin löytyminen mahdollisimman läheltä tai omasta taloudesta
- nartun pennuttaminen siksi, että se on nartun terveydelle hyväksi
- nartun pennuttaminen siksi, että se on niin söpö, kiva tai olisi omistajalle ainutlaatuinen kokemus
- jalostuskäyttö vain näyttely- tai muun menestyksen perusteella
- jalostuskäyttö, jonka tavoitteena on vain taloudellinen tuottavuus
- jalostuskäyttö, joka kaventaa geenipoolia -> lisää ainoastaan koiramäärää

Jalostusyhdistelmissä pyritään mahdollisimman suureen monimuotoisuuteen, turvaamaan laaja jalostuspohja ja estämään perinnöllisten ongelmien syntyminen tai yleistyminen. Sisäsiittoisia yhdistelmiä ei hyväksytä. Yhdistys ei muutoinkaan suosittele yhdistelmiä, joissa sukusiitosprosentti ylittää 6,25 % (viisi sukupolvea). Yksilöitä, jotka ovat aggressiivisia tai huomattavan arkoja ei saa käyttää jalostukseen.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Rotuyhdistys suosittelee, ettei nartulla olisi enemmän kuin 1-2 pentuetta elinaikanaan ja uroksella 2-3 pentuetta.

Yleinen suositus on, että yhdenkään koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 5 % rodun populaatiossa yhden sukupolven (4 v) jaksolla rekisteröidyistä pennuista. Urosten jälkeläismäärän tulee jakautua mahdollisimman tasaisesti eri vuosille. Jälkeläismäärää arvioitaessa rodun populaation kokoa tulee tarkastella paitsi kansallisella myös kansainvälisellä tasolla, erityisesti yksilömäärältään pienissä roduissa.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Yhdistys on pieni, joten sillä on rajalliset toimintaresurssit, mutta vastaavasti jäsenistössä on intohimoisia rodunharrastajia.

Yhdistyksellä on jalostustoimikunta, joka kerää ja jakaa tietoa rodusta. Jalostustoimikunta toivoo kasvattajien apua ja yhteistyötä mahdollisimman kattavien tietojen kokoamisessa. Jalostustoimikunta pyrkii toteuttamaan käytännön jalostusneuvontaa ja vastaamaan mahdollisiin jalostuskyselyihin, sekä julkaisemaan jalostusaiheisia artikkeleita (rodun tilanteesta, tapahtumista, tilastoista ja genetiikan asiantuntijoiden kirjoituksia). Jalostustoimikunta pyrkii myös tekemään kansainvälistä yhteistyötä muiden maiden rotuyhdistysten ja kasvattajien kanssa rodun parhaaksi.

Yhdistyksessä jatketaan rodun terveystilanteen, mahdollisten käyttötulosten tai luonnetesti- ja näyttelytulosten seuranta, tilastointia ja julkaisemista jalostuksen tarpeisiin.

Yhdistys informoi rodusta ja tuo rotua esille esim. messuilla ja näyttelyissä. Yhdistys pyrkii järjestämään jalostustarkastuksia tarvittaessa, sekä kannustaa jäseniä osallistumaan tuomarikoulutuksiin yms. tapahtumiin.

Terveys

Seurataan terveystuloksia ja tiedotetaan näistä. Tavoitteena on myös järjestää tarvittaessa jalostustarkastustapahtuma, jossa käydään läpi mm. terveen koiran rakenteelliset ominaisuudet. PEVISA astuu voimaan. Pyritään osallistumaan virallisten terveystutkimusten kustannuksiin.

Rodun tulevaisuutta edistetään käyttämällä vain terveystutkittuja, terveitä ja hyväluonteisia sekä ulkonäöltään keskivertoa parempia yksilöitä jalostukseen.

Luonne ja käyttöominaisuudet

Kannustetaan koirien omistajia harrastamaan monipuolisesti sekä osallistumaan jalostustarkastuksiin.

Rodun soveltuvuudesta elinolosuhteisiinsa tiedotetaan kattavasti. Luonteita seurataan mm. näyttelyissä, näyttelytuloksista, jalostustarkastuksista, sekä yhdistyksen tapahtumissa ja yhdistyksen terveys- ja luonnekyselyissä.

Ulkomuoto

Yhteistyössä rotujärjestö Suomen Seurakoirayhdistyksen kanssa pyritään tiedottamaan tuomareita oikeanlaisesta saarlooswolfhondista tuomarikoulutusten yhteydessä.

Jalostustarkastustapahtuma pyritään järjestämään 2-4 vuoden välein.

Korostetaan kasvattajille, että jalostuksen tulee pohjautua aina voimassa olevaan rotumääritelmään. Lisäksi pyritään kutsumaan rodun alkuperämaan asiantuntijoita luennoimaan rodusta.

Populaation kokonaistilanne ja rakenne

Yhdistys kannustaa tuomaan ulkomailta keskenään erisukuisia koiria ja auttaa sukutaulujen selvittämisen suhteen.

Geenipohjan säilyttämiseksi ja laajentamiseksi pyritään välttämään suosituimpien urosten liikakäyttöä ja pyritään vaikuttamaan kasvattajiin niin, että maahantuodut koirat ja tehdyt yhdistelmät laajentaisivat geenipohjaa. Uusintayhdistelmiä ei suositella.

Huomiota tulee kiinnittää myös sisäsiitoksen välttämiseen, ja yhdistelmiä tulee tarkastella myös yli 5 sukupolvea kattavin tiedoin, mielellään 7–8 sukupolveen saakka.

Yhdistyksellä on hyvät yhteydet rodun alkuperämaiden kokoneisiin kasvattajiin. Yhteistyön avulla saamme neuvoja ja tietoa jalostusasioissa, historiasta ja sukulinjoista, sekä tietoa myös geneettisesti arvokkaista koirista.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Heikkoudet ja uhat

Vaikka rodun terveystilanteesta on vielä vähän tietoa, voidaan sanoa, että tällä hetkellä rodun jalostuksen suurimmat uhat liittyvät pieneen geenipooliin ja maailmanlaajuisesti yksipuoliseen jalostuskoirien käyttöön, ts. mahdolliseen matadorijalostukseen. Kannassa erilaisten resessiivisesti periytyvien sairauksien kantajien määrä voi nousta nopeastikin ja vaikeuttaa monipuolista jalostuskoirien käyttöä. Myös erilaisten autoimmuunisairauksien yleistymisen on vaarana, mikäli rodun sukusiitosaste nousee ja geenipooli kaventuu entisestään. Luonteissa tulee kiinnittää erityistä huomiota liialliseen arkuuteen, joka voi ilmentyä esimerkiksi jatkuvana stressinä tai jopa pelkopenemisenä. Kodinvaihtajien määrä voi myös lisääntyä liiallisen arkuuden vuoksi.

Kasvatuksessa tulee kiinnittää huomiota erilaisiin terveystutkimuksiin sekä luonteisiin eikä vain kauniiseen susimaiseen ulkonäköön tai yksilön pennuttamiseen esim. taloudellisista syistä vain, koska rotu on vielä maassamme harvalukuinen ja pennuille on kysyntää. Oikeanlaisten kotien löytäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Rodulle uusi uhka maailmanlaajuisesti on sosiaalinen media, jonka kautta kaikenlaiset ihmiset voivat hankkia rodun edustajan väärin perustein ilman riittävää ja todenmukaista infoa rodusta. Kaunis ulkonäkö houkuttelee ja kaikki eivät ole vastuullisia oikeanlaisten kotien etsinnässä. Tästä voi seurata rodun liiallinen yleistymisen puutteellisilla tiedoilla rodusta ja sen tarpeista.

Ulkomaisten koirien terveydestä ole aina tarjolla yhtä luotettavaa tietoa, kuin suomalaisten. Esimerkiksi lonkkadysplasialausunnot eivät aina ole vertailukelpoisia suomalaisten lausuntojen kanssa. Tämä tulisi ottaa huomioon tuontikoiria hankkiessa saadaksemme tervettä luustoa. Luustokuvausten tärkeys korostuu sekä lonkka-, että LTV-muutoksissa. Rodussa esiintyvistä selkäongelmista on hyvin vähän tietoa. Kynäniveldysplasiaa ei tämän hetkisen tiedon valossa rodussa juurikaan esiinny. Silmätauti PRA:ta ja kataraktia esiintyy maailman laajuisesti jonkin verran.

Vaikka saarlooswolfhond on vaativa ja harvalukuinen rotu, ei sekään ole täysin säästynyt rekisteröimättömänä myytävien tai sekarotuisten pentujen kiroukselta. Rekisteröimättömissä ja sekarotuisissa pentueissa on se ongelma, että niitä yleensä kasvattavat ihmiset, joilla ei ole minkäänlaista kiinnostusta rotutyyppillisen ulkonäön, luonteen tai terveyden säilyttämiseen eikä parantamiseen. Saarlooswolfhondia harkitsevan pennunostajan tulee muistaa, että mikäli koiralla ei ole rekisteröintitodistusta, se on sekarotuinen ja näin ollen koiran luonteesta, terveydestä tai

ulkonäöstä ei ole minkäänlaisia takeita. Yhdistys tuomitsee jyrkästi rodun käytön rekisteröimättömien sekä sekarotuisten jalostukseen.

Suomessa on tehty jonkin verran uusintayhdistelmiä. Yhdistys kuitenkin suosittelee valitsemaan paritukseen aina eri kumppanit tavoitteenaan laajentaa rodun tehollista populaatiota.

Kasvattajien tulee tehdä enemmän yhteistyötä ja hankkia geneettisesti monimuotoista materiaalia myös ulkomailta. Ulkomaisten koirien terveydestä ei aina ole helppoa saada luotettavaa tietoa sekä lausuntokäytännöissä on hajontaa eri maiden välillä, joka puoltaa terveystulosten seurantaan Suomessa.

Mahdollisuudet ja vahvuudet

Tulevaisuudessa kasvatuksessa tullaan käyttämään enenevässä määrin erilaisia geenitestejä ja työkaluja kartoittamaan geneettistä monimuotoisuutta ja geneettisesti mahdollisesti piileviä sairauksia. Pevisan astuessa voimaan, auttaa se vähentämään sairaiden yksilöiden syntymistä ja näin voidaan varmistaa myös koirien hyvä elämänlaatu terveyden osalta.

Rodun kotimaassa on tehty muutamia virallisia roturisteytyksiä, joiden toivotaan tuovan geneettistä monimuotoisuutta rodulle.

Rodun erikoislaatuinen luonne halutaan säilyttää positiivisena ominaisuutena. Lievä ujous sekä uteliaisuus ja hyväntahtoisuus ovat rodun erikoispiirteitä, ja sen suhde omistajaan on syvä ja ikuinen. Saarlooswolfhondin nopea oppiminen sekä ongelmien ratkaisukyky ovat vahvuuksia ja ihailtavia ominaisuuksia, jotka tulee säilyttää, vaikkakin rotu ei ole helposti koulutettava.

Rodun vahvuus on sen terve rakenne ja liioittelemattomat piirteet.

Varautuminen ongelmiin

Tärkein keino varautua ongelmiin ja niiden ennaltaehkäisyyn ovat vastuulliset kasvattajat sekä harrastajat, jotka tutkivat jalostukseen käyttämänsä koirat luonteen ja terveyden osalta, ovat rehellisiä sukulinjoistaan ja jalostuskoirissaan ilmenevistä mahdollisista terveys- ja käyttäytymis- ja luonneongelmista.

Vältetään sairaiden koirien käyttöä ja kannustetaan terveystutkimaan muitakin, kuin jalostuskäyttöön suunniteltuja yksilöitä.

Kiinnitetään huomiota jalostusvalintoihin pitkällä tähtäimellä. Käytetään jalostukseen erisukuisia koiria, kannustetaan terveystutkimuksiin ja mahdollisuuksien mukaan tuetaan terveystutkimuksien teettämistä taloudellisesti. Järjestetään jalostustarkastuksia luonteen ja ulkomuodon osalta sekä luonnekyselyjä.

Kasvattajien ja harrastajien tulee päivittää, hankkia ja jakaa oikeanlaista infoa sekä faktatietoa rodusta. Hyvä yhteistyö rodun piirissä on tärkeää. Tiedottaminen, tutkiminen ja avoimuus ovat tärkeimpiä työkaluja rodun hyvinvoinnin ylläpitoon.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
Jatkuva	Jäsenistön tiedottaminen ajankohtaisista terveys- ja luonneasioista
Vuosittainen	Rotupäivät
2023-2024	- terveyskyselyn luonti ja tuottaminen
2023-2024	- jalostustarkastuksen järjestäminen
2025	- luonnekyselyn luonti ja tuottaminen
2026	- jalostustarkastus - JTO-päivityksen 2028-2032 työstäminen ja ennakkotarkastus - PEVISA-esityksen valmistelu
2027-	- jalostusaiheinen luento kaikille kiinnostuneille - valmiin JTO-päivityksen toimittaminen SKL:oon 31.5.2027 mennessä

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Jalostustoimikunta kerää tietoa suomalaisista Saarlooswolfhond -rodun edustajista ja esittää tarvittaessa muutoksia esimerkiksi PEVISA-ohjelmaan havaintojen perusteella. JTO:n tarkoitus on koota tietoa harrastajille rodun tämänhetkisestä tilasta ja nostaa esiin jalostuksellisesti huomioitavia asioita. JTO:ssa esitetyjä huolenaiheita seurataan ja niistä tiedottamista jäsenistölle jatketaan. JTO:n päivittämisessä pyritään jatkossakin tekemään yhteistyötä kasvattajien ja harrastajien kanssa kyselyjen ja kartoitusten muodossa.

7. LÄHTEET

Kennelliiton www-sivut

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/luonnetesti>

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-rakenne-ja-ulkomuoto/ulkomuodon-jalostustarkastus>

Suomen Kennelliitto ry:n rekisteröinti- ja terveystutkimustiedot sekä artikkeleita

Mäki, Katariina. Perimän monimuotoisuus ja jalostuspohja. Suomen Kennelliitto

Lappalainen, Anu. Koiran lonkanivelen kasvuhäiriö, kyynärnivelen kehityshäiriö sekä välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) muutoksista. Suomen Kennelliitto

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>

Koiran epilepsia Eläinlääkäri Nina Mahlanen, Eläinklinikka Peninkulma. Suomen Kennelliitto

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koiran-epilepsia>

Kennelliiton jalostustietojärjestelmä / Koiranet

<https://vcahospitals.com/know-your-pet/degenerative-myelopathy-in-dogs> (DM)

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/koiran-terveystutkimukset/dna-tutkimukset-ovat-kasvattajien-tasmatyokalua>

<https://www.genomia.cz/en/test/dwarf/> (DWARFISM)

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jvim.12448> (DWARFISM, DWARFISM KUVALÄHDE)

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koirien-sydansairaudet-ja-niiden-diagnostiikka>

<https://elainystavasilaakari.fi/2018/01/luun-kasvaimet/> LUUSYÖPÄ OSTEOSARKOOMA

<https://www.koirangeenit.fi/projektit/tutkimusprojektit/autoimmuunisairaudet/>

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen/luonnetesti>

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-yleinen-jalostusstrategia>

De Saarlooswolfhond - Nederlandse Vereniging Saarlooswolfhonden (kirja) Rodun historia

<https://saarlooswolfhonden.nl/>

<https://avls.nl/homepage/>

Ceskoslovensky Vlcak JTO

Valkoinenpaimenkoira JTO

Bernhardinkoirien JTO

Sarplaninac JTO

7.1 Kuvalähteet

Kansikuva Katja Koivumäki

Kuvat 1-4: www.swhdtb.com

Kuva 5: Tehdyt yhdistelmät ajalta 1999-2021 / Koiranet

Kuva 6: Vuositilasto / Koiranet

Kuva 7: Eniten käytetyt urokset / Koiranet

Kuva 8: Eniten käytetyt nartut / Koiranet

Kuva 9-10: www.swhdtb.com

Kuva 11: <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>

Kuva 12: Lonkkadysplasiataulukko / Koiranet

Kuva 13: Maailmanlaajuinen saarlooswolfhondien HD- ja ED-taulukko / www.swhdtb.com/

Kuva 14: Kyynärniveldysplasiataulukko / Koiranet

Kuva 15: DM periytymistaulukko Valkoisenpaimenkoiran JTO

Kuva 16: Dwarfism: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/jvim.12448>

Kuva 17: Maailmalla DM & DW geenitestatut listatut saarlooswolfhondit 4/22 / www.swhdtb.com/

Kuva 18: Kuolinsyyt / Koiranet

Kuva 19: Pentuekoko / Koiranet

Kuva 20: Suski Turkkila

Kuva 21: Claudia Schröder

Kuva 22: Näyttelytilasto

Kuva 23: Näyttelytulokset / Koiranet

Kuva 24: Janica Heikkinen

8. LIITTEET

LIITE 1 Roturisteykset / ALVS

<https://avls.nl/wp-content/uploads/2019/10/Outcross-Speciale-Editie-Engels-Lage-resolutie.pdf>

LIITE 2 Roturisteytykset / NVSWH

<https://saarlooswolfhonden.nl/outcross/>

LIITE 3 Roturisteytykset / NVSWH

<https://saarlooswolfhonden.nl/tsjechoslowaakse-wolfhond/>

WWW.WOLFDogs.FI

Työryhmä: Kim Bäckman, Suski Turkkila, Titta Mahonen, Kaarina Suuronen ja Toni Miettinen

